

Jaarverslag 2025

2 juni 2026

Voorwoord

2025 was een jaar waarin we als IVN'ers op tal van plekken onze missie, mens en natuur verbinden, met meer en meer Nederlanders levend hebben gemaakt. Ook dit jaar groeide ons ledenaantal verder en maakten onze afdelingen lokaal het verschil. We startten nieuwe initiatieven, borduurden voort op successen en schaalden op waar mogelijk.

Tuinrangers bleek zo'n succesformule: in juni startten 100 Tuinrangers in 16 verschillende gemeenten. Ze leerden hoe zij hun buurtbewoners natuurrijk tuinadvies kunnen geven. Uit onderzoek bleek hoe effectief deze aanpak is: 98% van de tuineigenaren maakte binnen drie maanden de tuin natuurrijker. Een prachtige start waar we samen op doorbouwen en waarin we de verbinding leggen met alles wat we in de buurt aanbieden, van straten naar pleinen en buurten.

Voor de tiende keer vierden we Nationale Buitenlesdag. Maar liefst 3.000 scholen gingen naar buiten met kinderen en hun leraren, die opnieuw werden geïnspireerd om buitenles structureel in te zetten. Uit herhaald onderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies blijkt dat leerkrachten anno 2025 gemiddeld 20 keer per jaar buiten lesgeven, ten opzichte van 14 keer in 2016.

Afgelopen jaar startte in het kader van Werklandschappen van de Toekomst de campagne Groen Geeft Energie. De campagne richt zich op werkgevers en werknemers op bedrijventerreinen en biedt handelingsperspectief om samen te vergroenen. In november ging de eerste heg de grond in. "Heggen zijn van grote waarde voor het terrein. Als ze gegroeid zijn, bieden ze voedsel en beschutting aan meer dan 400 soorten dieren en insecten." Het zijn woorden die laten zien hoe concreet de impact van vergroening is: op biodiversiteit, op de omgeving en op de mensen die er dagelijks werken.

2025 was ook het jaar waarin we overvallen werden door de voorgenomen bezuiniging op onze Nationale Parken. Toen de eerste schok verwerkt was, hebben we de kracht van ons werk laten zien. Partners lieten van zich horen en spraken zich uit voor het belang van de parken en onze rol daarin. Het was een knap staaltje samenwerking binnen onze vereniging en met onze vrienden en partners, met resultaat. De petitie werd ruim 35.000 keer getekend, de bezuiniging ging van tafel en we hebben afspraken kunnen maken voor meerjarige samenwerking, als basis voor ons werk in de parken en de verbinding met de woon- en werkomgeving eromheen.

We zien dat onze droom van een groen en gezond Nederland vol natuurbewuste inwoners tot wasdom komt in succesvolle samenwerking met partijen die deze ambitie delen. Overheden, van gemeenten tot provincies en het Rijk, zijn belangrijke dragers van ons werk. Met de steun van de Postcode Loterij hebben wij veel van onze programma's ontwikkeld en kunnen we onze leden en vrijwilligers ondersteunen. Ook zien we de laatste jaren steeds meer bedrijven die een rol pakken en inzetten op waardecreatie en biodiversiteitsherstel. In deze natuurinclusieve beweging speelt IVN een belangrijke rol.

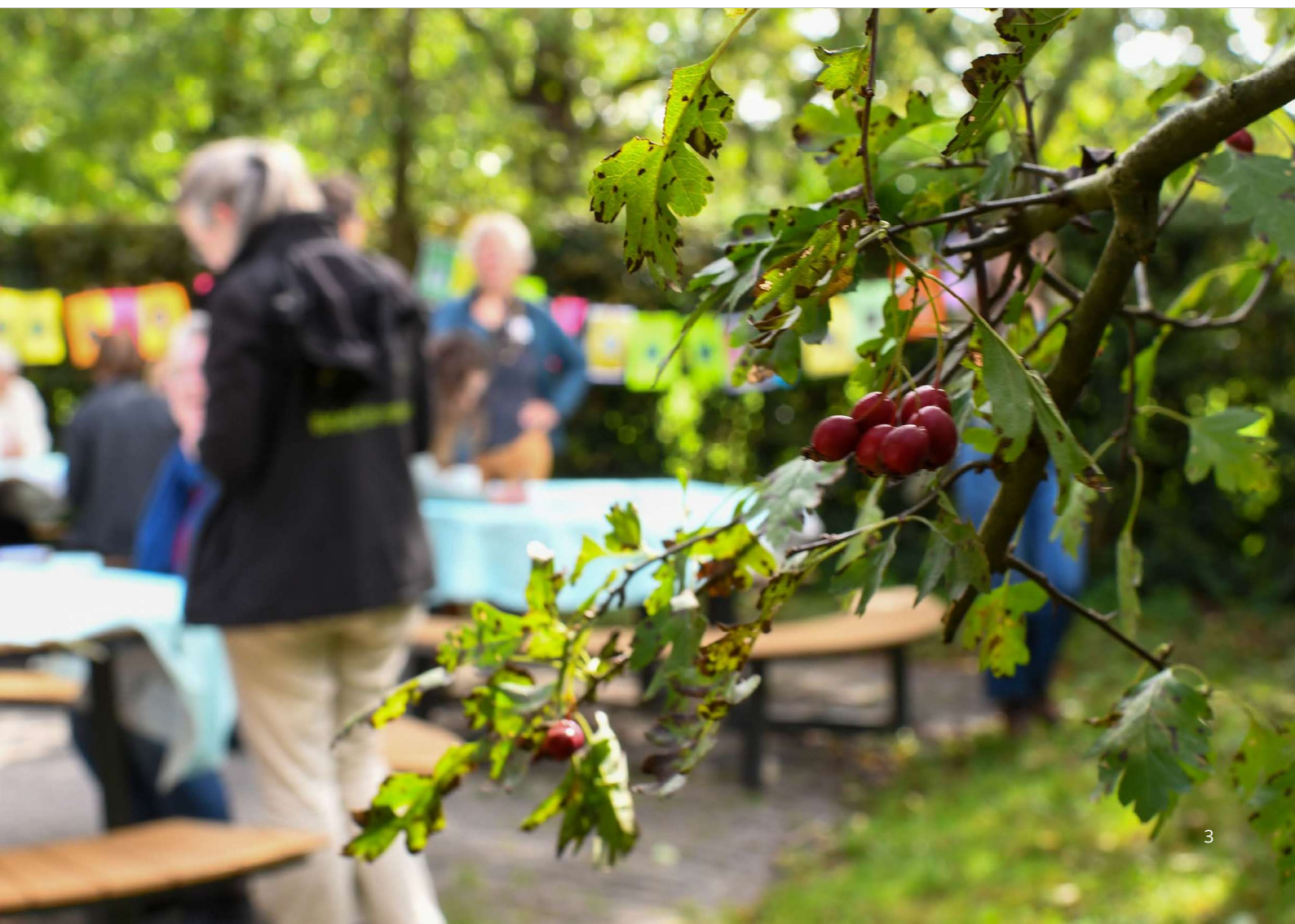
Een prachtig voorbeeld van hoe de steun van de Postcode Loterij, het Rijk en onze partners samenkomt is ons werk in de GGZ. We zijn gegroeid van 18 naar 26 partners in de Groene GGZ en versterken daarmee de landelijke beweging richting een structureel groene ggz. We verwelkomden verzekeraar a.s.r. als strategisch partner. Met deze stap onderstreept a.s.r. het belang van natuurinclusieve zorg en spreekt de verzekeraar de intentie uit om samen met ggz-aanbieders concrete afspraken te maken over toepassing in de praktijk.

We hebben een start gemaakt met de vernieuwing van onze Natuurgidsenopleiding en bouwen verder aan aansprekende educatie met eigentijdse vaardigheden. Al met al was het een prachtig jaar waarin IVN het verschil maakte met de kracht van inspiratie en verbinding voor onze natuur. Samen bundelen we onze energie en steken we anderen aan om mee te doen. En dat blijven we doen.

Eind van het jaar hebben we in de Landelijke Raad een belangrijke stap gezet met de vaststelling van het Meerjarenplan 2026-2030. Dit plan bouwt voort op deze lijnen en geeft richting voor de komende jaren binnen onze vereniging. In een bewegelijke en onvoorspelbare wereld is het van groot belang dat wij als landelijke beweging kleur bekennen, onze koers bepalen en met elkaar kiezen waar wij onze verantwoordelijkheid nemen en onze bijdrage leveren.

Jan Dijstelbloem
Directeur-bestuurder IVN Natuureducatie

Inhoudsopgave

Opgroeien en ontwikkelen	6
Kinderopvang en primair onderwijs	7
Onderwijs pioniers	7
Groene buitenruimtes	7
Voedseleducatie	8
Ondersteuning leerkrachten en pedagogisch medewerkers	8
IVN Natuurhelden	8
Pad uit de Put	9
IVN Natuurontdekkers	9
Vervolgonderwijs	10
Dagelijkse leefomgeving	12
Leefomgeving: Wonen	12
Leefomgeving: Werken	13
Leefomgeving: Zorg	15
Vrije tijd	18
Vrije tijd als motor voor natuurverbinding	19
Eerste stappen naar natuurvriendelijke recreatie	19
Natuurinclusief ondernemen	19
Gastvrij in het Landschap	20
Communicatie en educatie in de Nationale Parken	20
Nationale Parken portfolio	21
Dag van het Nationaal Park 2025	21
Vrijwilligers en educatie	22
De IVN educatieaanpak: van praktijk naar één herkenbaar kader	23
Vernieuwing van de Natuurgidsenopleiding (NGO): het fundament is gelegd	23
Leerlijn Gidsvaardigheden	24
Natuurgidsenopleidingen en Landschapsgidsenopleiding (LGO)	24
IVN Natuurcursus: Leer de basis	24
Nieuwe cursussen: IVN Jeugd natuurbegeleider en Bomen	25
Vrijwilligers	26
Jonge groene vrijwilligers	29
IVN De Veldhoeve	30
Communicatie	31
Website	32
Socials	32
Mens & Natuur Magazine	32
Interne communicatie	32
Communicatietrainingen	32
Bestuur en organisatie	34
Interne beheersing	35
IVN in beweging: samen met minder moeite meer impact maken	35
Medewerkers	37
Landelijke Raad	39
Raad van Toezicht	40
Fondsenwerving en Postcode Loterij	41
Financieel beleid	43
Algemeen	44
Bestuurlijke en financiële richtlijnen	46
Samenvatting financiële resultaten	48
Analyse van de continuïteit van de baten	49
Toekomst en begroting 2026 Vereniging IVN	51
Jaarrekening	52

Opgroeien en ontwikkelen

Kinderen, jongeren en jongvolwassenen brengen een groot deel van hun leven door in leer- en ontwikkelomgevingen: van de kinderopvang en basisschool tot het voortgezet en tertiair onderwijs. Juist in een tijd waarin klimaatverandering en biodiversiteitsverlies steeds urgenter worden, is goed natuuronderwijs belangrijker dan ooit. IVN brengt de natuur dichtbij. We nemen leerlingen en studenten mee naar buiten, en faciliteren pedagogisch medewerkers, leerkrachten en ouders met opleidingen, lesmaterialen en leermiddelen. Zo planten we het zaadje van de liefde en zorg voor de natuur.

Kinderopvang en primair onderwijs

Buiten zijn, vrij spelen en onbevangen de natuur ontdekken helpt kinderen in de ontwikkeling van hun zintuigen, motoriek, sociale vaardigheden en creativiteit. Daarnaast legt het de basis voor een levenslange verbondenheid met de natuur. Daarom werken we dagelijks aan een (be)leefwereld waarin contact tussen kind en natuur vanzelfsprekend is. Kinderen maken onlosmakelijk deel uit van de natuur om hen heen, al raken ze daar in de huidige maatschappij vaak vervreemd van.

Dit jaar markeerde het derde jaar van de Natuurrijke School – een groeiende beweging waarin we samen met IVN-vrijwilligers, onderwijsprofessionals en pionierende scholen bouwen aan een natuurrijk onderwijssysteem.

De Natuurrijke School

Dankzij de extra bijdrage van de Postcode Loterij hebben wij als IVN de onderstroom in het onderwijs een stem kunnen geven: leerkrachten en directeuren die geloven in het belang van de natuur en de superkrachten van de natuur versterken. 'Soms in het klein door middel van ondersteuning via onze vele vrijwillige natuurhelden op school, die ondersteunen bij een natuurles of het onderhoud van de schooltuin', vertelt Vincent van der Veen van IVN. 'Soms wat groter zoals in het geval van onze pionier TerraWijs waarbij IVN helpt om in het schooljaar 2025 – 2026 de eerste regeneratieve school van Nederland, geïnspireerd op de bekende Green School Bali, de deuren te laten openen.'

Onderwijspioniers

Ook dit jaar zijn we verdergegaan met het in beeld brengen van onze natuurrijke onderwijspioniers. Verschillende videoportretten met ervaringsverhalen en inspiratie zijn online gekomen en verspreid.

Laat je inspireren door al deze pionierscholen en [bekijk de video's](#):

Beleef een dag op pionierschool Terrawijs

Terrawijs is een nieuwe natuurrijke school, in 2025 geopend. Hier leren kinderen op een manier die hun nieuwsgierigheid, talenten en gevoel voor de wereld versterkt. In projecten, spel en buitenactiviteiten ontdekken ze wie ze zijn, wat ze leuk vinden en hoe ze kunnen bijdragen aan hun omgeving. Een dag op Terrawijs laat zien hoe kinderen leren met hoofd, hart en handen.

[Lees het hele artikel](#)

Groene buitenruimtes

In 2025 werd voor beroepskrachten het handboek IVN Groene Schoolpleinenaanpak gelanceerd. Hierin lag de focus op fysieke vergroening, participatie en pedagogiek. Verschillende IVN-collega's zijn opgeleid volgens de nieuwe aanpak en kunnen in hun regio's aan de slag met de verdere implementatie op scholen. In 2026 brengen we het vernieuwde stappenplan voor groene schoolpleinen uit, die scholen zelf kunnen gebruiken.

Voedseleducatie

In de schooltuin leren kinderen waar gezond eten vandaan komt, hoe je groente zaait, verzorgt en oogst. Om dit onder de aandacht te brengen lanceerden we in het najaar de IVN Schooltuinaanpak. Een totaalaanpak die niet alleen helpt bij het lesgeven in de schooltuin, maar ook bij het aanleggen en onderhouden. 180 mensen hebben deze aanpak al aangevraagd.

Daarnaast is IVN onderdeel van de Alliantie Schooltuinen, die ook in 2025 de Week van de Schooltuin organiseerde. Tijdens deze week wordt het belang van schooltuinieren op de kaart gezet voor scholen, schooltuinondersteuners en gemeenten. Dit jaar werd het wereldrecord wortelles verbroken, doordat 3.795 leerlingen tegelijk les volgden over de wortel.

Ondersteuning leerkrachten en pedagogisch medewerkers

Om leerkrachten en pedagogisch medewerkers doorlopend te voorzien van inspiratie en te stimuleren in natuur- en buitenonderwijs en opvang werd maandelijks onze digitale Kind & Natuur nieuwsbrief verzonden. De laatste editie van 2025 is verzonden naar 29.850 mensen. We promoten onder andere campagnes, lespakketten, verhalen van onze natuurrijke onderwijspioniers en regionale nieuwsberichten, activiteiten en acties.

Voor de kinderopvang hebben in 2025 twee campagnes gelopen. Hartje Winter, om buitenspelen in de winter te stimuleren, en ModderDag, om met kinderen een dag vies te worden in de modder. Het educatiemateriaal van Hartje Winter is 7.759 keer gedownload en de ModderDag webpagina is in totaal 18.107 keer bekeken.

Voor primair onderwijs hebben we verder nog campagne gevoerd voor de Buitenlesdag, waar 3.289 mensen zich voor hebben aangemeld, het Kinderboekenweek lespakket dat 1.382 keer is aangevraagd en het Gouden Weken Kleuren Groen-lespakket dat 1.807 keer is aangevraagd.

Steeds vaker buitenles

In 2025 bestond Nationale Buitenlesdag 10 jaar. Op 8 april gingen circa 3.000 scholen mee naar buiten. IVN vraagt elk jaar aandacht voor de Buitenlesdag en scholen krijgen ondersteuning om hun buitenlessen vorm te geven. 'Niet alleen voor de Buitenlesdag in april zelf, maar vooral ook om buiten lesgeven structureel onderdeel te maken van de aanpak van scholen', zegt Maartje Langeslag, projectleider Kind en Natuur bij IVN. Uit het herhaalde onderzoek van DUO Onderwijsonderzoek & Advies blijkt dat leerkrachten nu gemiddeld 20 keer buitenles geven ten opzichte van 14 keer in 2016 (DUO Onderwijsonderzoek & Advies, 2025).

IVN Natuurhelden

Het ondersteunen van leerkrachten en pedagogisch medewerkers gebeurde ook door het werven en opleiden van meer natuurvrijwilligers. Deze vrijwilligers kunnen bijvoorbeeld helpen bij het begeleiden van een activiteit op een schoolplein, het geven van een buitenles of educatie verzorgen in een voedselbosje of schooltuin. Door heel het land zijn 'train de trainer'-trainingen georganiseerd voor vrijwilligers bij een IVN-afdeling. Na deze training zijn de deelnemers in staat om zelf als trainer natuurvrijwilligers op te leiden. Zo breiden we de pool met natuurvrijwilligers steeds verder uit.

Ook stond de landelijke campagne De Week van de Natuur in het teken van de werving van nieuwe natuurvrijwilligers. Leerkrachten ontvingen bij aanmelding een lespakket over biodiversiteit op het schoolplein om zelf aan de slag te gaan. Ook riepen we hen op om te helpen bij het werven van deelnemers voor de digitale Masterclass 'Word natuurvrijwilliger'. Hier hebben zich maar liefst 851 potentiële vrijwilligers voor aangemeld.

Dit jaar hebben 821 natuurvrijwilligers op school zich actief ingezet op 579 basisscholen in Nederland.

Miranda Scharff, docent groep 3, 4 en 5 aan Montessorischool Arcade in Utrecht:

'Ik neem de leerlingen meerdere keren per week mee naar buiten. We hebben sowieso eens per week een les Natuurbeleving. Daarnaast doen we regelmatig reguliere lessen buiten. We hebben daarvoor speciale natuurschriften, klemborden en een bak potloden die mee naar buiten kan. Maar de natuur zelf levert de beste lesmaterialen: takjes om op te meten, en in de taalles kun je voorzetsels prachtig oefenen: naast de boom, achter de boom, in de boom en ga zo maar door. Als ik inspiratie nodig heb voor een buitenles, ga ik naar de site van IVN. De kinderen vinden het geweldig; ze helpen me herinneren als het tijd is voor de buitenles. Door het vele buitenzijn verbetert hun motoriek, ze worden heel vrij en ontdekkend, het geeft ze zelfvertrouwen. Een meisje dat al dat groen aanvankelijk nogal eng vond, is een echt buitenkind geworden. Ze durfde nooit voor de groep te praten, maar ze heeft buiten geleerd om meer van zichzelf te laten zien en horen.'

Pad uit de Put

Samen met de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) en RAVON helpen we vanaf 2025 de pad letterlijk en figuurlijk de put uit! Dankzij de extra steun van de Postcode Loterij gaan we de komende jaren aan de slag met een pakket aan maatregelen om padden en andere amfibieën te redden. Zo gaan we onder andere met scholen en kinderopvang 'Tiny poelen' aanleggen op schoolpleinen en kinderopvanglocaties. Dit versterkt het leefgebied van de pad, terwijl kinderen spelenderwijs ontdekken wat er leeft en beweegt in en rond water. De poel (6 m²) is veilig ingericht en biedt ruimte voor educatie, verwondering en buitenlessen.

FOTO: NICK JANSEN

IVN Natuurontdekkers

Iedere lente, zomer en herfst kunnen kinderen van 8 tot en met 12 jaar mee op kamp met de IVN Natuurontdekkers. Tijdens het kamp staat de natuur centraal. Hierin wordt het aanbod aangepast op de doelgroep: bij jongere kinderen (8 t/m 10) ligt de focus op spel en natuurbeleving en oudere kinderen (10 t/m 12) worden meer uitgedaagd met natuureducatie. In 2025 werden er 15 natuurkampen georganiseerd en genoten 378 kinderen volop van de natuur.

'Ik vond het heel leuk om uleermuizen te gaan zoeken en nog leuker om ze te vinden! Ik vond de fotografieopdracht heel leuk en ik heb lekker geslapen.'

Rogier (11)

Vervolgonderwijs

Jongeren Advies Bureau (JAB)

IVN gelooft dat jongeren creatieve antwoorden hebben op maatschappelijke uitdagingen: een stem die gehoord moet worden! Het IVN Jongeren Adviesbureau betreft jongeren tussen de 12 en 25 jaar vanuit hun opleiding bij maatschappelijke vraagstukken op het gebied van natuur en duurzaamheid. Dit zijn echte, actuele vragen van bedrijven of overheden. In de rol van adviseur praten jongeren mee over hun eigen leefomgeving. Hun frisse en onbevangen blik kan bestaande denkpatronen binnen organisaties doorbreken en innovatie stimuleren. In 2025 werkte het IVN Jongeren Adviesbureau samen met 23 scholen.

MDT Meer Natuur

Met dit MDT-project inspireren we jongeren in het voortgezet onderwijs om zelf impact te maken voor meer natuur in Nederland. Tijdens dit MDT doen jongeren kennis op over wildlife, klimaat en duurzaamheid en via challenges leren ze hoe zij zelf verandering kunnen aanjagen. Voor de praktijkdag binnen het gehele MDT-traject is een excursiemenu ontwikkeld, waaruit scholen een passende IVN-excursie kunnen kiezen.

In 2025 deden 6 scholen mee met in totaal 660 leerlingen. Deze groepen zijn onder andere op pad geweest bij de Natuurschool Noordwijk en naar De Veldhoeve. Tijdens deze dagen ervaren jongeren in de natuur hoe zij met hun kennis en inzet verschil kunnen maken.

Daarnaast is in 2025 een start gemaakt met de ontwikkeling van het Tiny Sea Forest-programma, dat later aan het excursiemenu wordt toegevoegd.

MDT Buitenkans

Tijdens MDT Buitenkans ontdekken mbo- en hbo-studenten hoe de natuur bijdraagt aan hun welzijn. Tijdens de Natuurdriedaagse verbinden ze zich met de natuur op vier manieren (gebaseerd op het concept van Natuurintelligentie (NQ): hart, hoofd, handen en onderbuik. Vervolgens zetten zij zich met nieuwe energie, kennis en vaardigheden in om iets terug te doen voor de natuur in hun omgeving. In 2025 zijn 11 trajecten uitgevoerd met verschillende onderwijsinstellingen, waaronder Yuverta, Hogeschool Zeeland en DCTerra.

‘Fantastisch dat we onze studenten deze waardevolle ervaring kunnen bieden en dat we dit kunnen verbinden met ons onderwijs.’

Mariska de Rouw,
docent bij Yuverta

Lees meer over hoe MDT Buitenkans de kracht van de natuur inzet

Dagelijkse leefomgeving

IVN verhoogt de natuurverbondenheid van volwassenen. Dat doen we dichtbij: in de woon-, werk- en zorgomgeving. Want mensen voelen zich fijner, werken productiever en ervaren minder stress in een groenere omgeving. We zorgen dat de natuur in de buurt is in hun dagelijkse leven, zodat natuurcontact vanzelfsprekend wordt.

Leefomgeving: Wonen

Om natuur te beleven, is een uitstapje naar het bos, de duinen of het strand niet nodig. Onze tuinen, straten en buurten zijn in potentie perfecte plekken om in contact te komen met de natuur. Daar werkt IVN hard aan mee. Zo vonden er afgelopen jaar weer diverse groene buurtinitiatieven plaats, plantten 420 mensen een Tuiny Forest in hun tuin en gingen 100 Tuinrangers op pad om hun burens te voorzien van tuinadvies.

Natuurrijkere tuinen

De interesse in een natuurrijke tuin vol leven groeit. Afgelopen jaar steeg het aantal bezoekers van de landingspagina over de Tuiny kant-en-klaar-plantenpakketten met 34% ten opzichte van het jaar ervoor. Het aantal bezoekers van de campagnepagina over de Maand van de Groene Tuin steeg zelfs met 72% ten opzichte van het jaar ervoor.

In september gooiden we de deuren weer open voor de IVN Natuurcursus: De Levende Tuin. Met een klein campagnebudget leverde dat 7.587 webbezoekers en 451 aanmeldingen op. Bij het live webinar waren meer dan 100 mensen aanwezig. We sloten de campagneperiode af met een belevenisvolle en inspirerende reportage over een levende stadstuin in Buitenleven Magazine, aangevuld met tips van een Tuinranger.

Straten vergroenen

Ook straten werden volop vergroend. In oktober 2025 organiseerde IVN samen met partners in twee steden succesvolle Grote Plantdagen. In Arnhem fleurden 70 huishoudens hun tuinen op. Er werden tegels gewipt terwijl de fanfare ernaast de burens aanmoedigde. In Utrecht stond de teller op 90 huishoudens.

De komst van Tuiny Gevel in mei 2025 gaf antwoord op de behoefte om een eerste eenvoudige stap te maken in de straat. De pagina van Tuiny Gevel werd 4.671 keer bezocht en het kant-en-klare plantenpakket werd 162 keer gekocht. Dat zorgde voor een conversieratio van 3%, net zo hoog als het al bekendere Tuiny Bloei-pakket en zelfs hoger dan het populaire Tuiny Forest-pakket.

3+30+300-whitepaper

Helaas wordt de natuurkracht in stedelijke plannen nog te vaak onderschat. We weten dat groen goed is, maar hoe begin je? En wat heb je nodig? Om die onzekerheden in de overheidswereld te tackelen, ontwikkelden wij de 3+30+300-whitepaper, waarin we theorie en achtergrond combineren met producten, projecten en programma's van IVN. Zo kunnen geïnteresseerde beleidsmakers nog makkelijker beginnen én weten ze ons te vinden. De whitepaper werd in november 2025 aangeboden via de kanalen van Binnenlands Bestuur: één van het meest gebruikte medium door beleidsmakers.

Verbinding in de buurt'

De kracht van natuur voor onze deur is niet alleen de bijdrage aan biodiversiteit en klimaatadaptatie: natuur in de buurt draagt ook bij aan verbinding en sociale cohesie. Zo lieten bewoners van de Groene Straat Make-Over in Zeewolde weten dat ze elkaar tijdens deze vergroeningsdag een stuk beter leerden kennen. De handen werden ineengeslagen en burens hielpen elkaar. Sommige burens besloten zelfs hun voortuinen groter te maken door tuinen met elkaar te verbinden. Samen staan we sterk!

Ontmoet Tuinranger Wouter

Sinds hij een grote tuin te onderhouden heeft, kijkt Wouter Schenke (44) uit Varik met andere ogen naar dit stukje grond. 'Ik realiseerde me dat de tuin óók natuur is', vertelt hij. 'Niet alleen de planten, maar ook de vogels en insecten die erop afkomen.' Hij raakte zo enthousiast over tuinieren dat hij besloot Tuinranger te worden. Wouter: 'Ik wil graag mijn kennis over natuur delen en anderen inspireren.' Als Tuinranger volg je een cursus die bestaat uit online modules en praktijkdagen. 'Basiskennis over tuinieren is handig, maar ik leerde ook hoe ik advies op maat geef en over tuinbiotopen. Het was echt een verrijking.'

Zijn bezoeken als Tuinranger leveren mooie momenten op. Zo trof hij in Geldermalsen een volwaardige stadstuin met volgroeide bomen en bloemen, met een eigenaresse die zelf nog weinig ervaring had. 'Samen met haar zoon liepen we door de tuin. Bij een uitgebloeide klaproos liet ik zien dat de zaaddoos vol zaadjes zat. Ze waren helemaal verrast. We hebben de zaadjes in een envelop gedaan, zodat ze die later kunnen uitstrooien. Ook het gebruik van een plantenapp leverde plezier op. De zoon liep er enthousiast mee rond om te ontdekken wat er allemaal groeide. Zulke momenten maken het waardevol.'

2025 was hét jaar van Tuinrangers. Na werving en opleiding startten in juni 100 Tuinrangers in 16 verschillende gemeenten. Uit onderzoek bleek al snel hoe effectief Tuinrangers zijn: 98% van de tuineigenaren die een Tuinranger langs had laten komen pasten binnen drie maanden minimaal één element in de tuin aan naar iets natuurrijkers.

Leefomgeving: Werken

Mensen voelen zich aantoonbaar beter in een natuurrijke omgeving: ze zijn productiever en ervaren minder stress. Tegelijk versterken groene bedrijfsomgevingen de biodiversiteit en helpen ze de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Natuur verkoelt tijdens hete dagen, vangt regenwater op en verbetert de luchtkwaliteit en voorkomt zo schade aan gebouwen, wegen en infrastructuur. Daarom richt IVN zich binnen

het domein Dagelijkse Leefomgeving op het focusgebied Werken.

Het belangrijkste programma voor IVN op het focusgebied Werken is Werklandschappen van de Toekomst, waarin in 9 jaar wordt toegewerkt naar een 'nieuw normaal' en 1.000 bedrijventerreinen in transitie naar toekomstbestendige werklandschappen. In Nederland hebben we ongeveer 3.800 bedrijventerreinen, bij elkaar een gebied bijna zo groot als de Veluwe. Bijna 1 op de 3 mensen werkt op zo'n terrein, en verdienen we er met z'n allen 40% van het geld.

Groen Geeft Energie

In 2025 was IVN vanuit Werklandschappen van de Toekomst actief op het gebied van programmacoördinatie en communicatie. Ook startten we de maatschappelijke activeringscampagne Groen Geeft Energie. Met deze campagne willen we bedrijventerreinen laten bloeien door ondernemers en werknemers concreet en laagdrempelig handelingsperspectief te bieden. Met heggen vol leven en werkplekken vol energie. We stellen kant-en-klare heggenpakketten ter beschikking en organiseren plantdagen.

Werknemers planten ruim 150 meter heg op bedrijventerrein

Meer dan 400 planten gingen vrijdag 28 november de grond in bij WilroffReitsma op bedrijventerrein Calveen in Amersfoort. De planten vormen samen zo'n 150 meter aan heg. Het was de eerste plantdag in het kader van Groen Geeft Energie.

De plantdag bij WilroffReitsma was een initiatief van vastgoedeigenaar Bart Visser: 'Door te vergroenen creëer je een fijne plek voor de werknemers en bovendien verhoog je daarmee de waarde van je vastgoed.'

Biodiversiteit versterken

Hoopheggen en IVN begeleidden de plantdag. De jonge struiken die de grond in gingen zijn nu nog klein, maar ze groeien uit tot mooie weelderige heggen die goed zijn voor de biodiversiteit. De heggen zijn samengesteld uit verschillende soorten planten, zoals de Gelderse roos en de veldesdoorn. Heggen zijn van grote waarde voor het bedrijventerrein. Als ze gegroeid zijn, bieden ze voedsel en beschutting aan meer dan 400 soorten dieren en insecten en versterken zo de biodiversiteit direct op het terrein. Voor omwonenden betekent het groen een verrijking van hun wandelrondje, terwijl medewerkers genieten van een groener en aantrekkelijker uitzicht.

Handen uit de mouwen

Samen met je collega's heggen planten is ook nog eens een leuke vorm van teambuilding. Madonna Schoonderwoerd is een van de vijf medewerkers van WilroffReitsma die haar schep in de grond zette. 'Ik vond het leuk om met de collega's achter de schermen vandaan te zijn en lekker buiten de handen uit de mouwen te steken. Ik kan niet wachten om in het voorjaar lekker buiten te lunchen en ben heel benieuwd naar wat voor dieren deze plek ook gaan vinden.'

Leefomgeving: Zorg

Natuur draagt aantoonbaar bij aan fysieke en mentale gezondheid. Afgelopen jaar bevestigde onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam in samenwerking met GGzE dat groen op de werkplek bijdraagt aan vitaliteit, werkplezier en behoud van zorgpersoneel, en dat de behoefte aan meer groen groot blijkt.

In 2025 zijn binnen het focusgebied Zorg de vijf belangrijkste producten vastgesteld. Succesvolle pilots binnen de focusgebieden Wonen en Werken zijn gekoppeld aan de Groene GGZ. Daarnaast is de training Groen Werkt Beter breder geïmplementeerd binnen de zorg. Ook zijn vrijwilligers op diverse manieren betrokken, onder andere via het programma Te Gek Groen. Dit programma is een essentiële aanjager van de bredere beweging: de Groene GGZ.

Groene GGZ

In 2025 vergrootten we de zichtbaarheid van de Groene GGZ via onze partners, de branchevereniging en onze eigen communicatiekanalen. We leverden inhoudelijke bijdragen aan bijeenkomsten zoals de netwerkdag Duurzaamheid van de Nederlandse ggz, het Groene GGZ-congres en diverse kennisdelingsmomenten. Daarnaast versterkten we onze online zichtbaarheid via de Natuur & Gezondheid nieuwsbrief, LinkedIn en de zorg-webpagina van IVN.

De Groene GGZ werd door het Zorginstituut Nederland aangemerkt als een 'omgedachte passende praktijk'. Binnen deze aanpak vormt natuur een actief onderdeel van behandeling en begeleiding, waarbij zorg niet alleen binnen, maar juist ook buiten in het groen plaatsvindt.

Hoewel de Groene GGZ-educatiemodule niet op alle beoogde vijftien ggz-locaties werd uitgevoerd, zijn we wel gestart met de scholing van collega's binnen Groen voor de Zorg. Daarmee vergrootten we de interne capaciteit om de module breder uit te rollen.

Ook werd verzekeraar a.s.r. in 2025 strategisch partner van de Groene GGZ. Met deze stap onderstreept a.s.r. het belang van natuurinclusieve zorg en spreekt de verzekeraar de intentie uit om samen met ggz-aanbieders concrete afspraken te maken over toepassing in

de praktijk.

Tot slot breidden we het Groene GGZ-partnerschap uit van 18 naar 26 partners en versterken daarmee de landelijke beweging richting een structureel groene ggz.

Te Gek Groen: voortgang en verdieping

In 2025 liet de voortgang tussen de Te Gek Groen-locaties een wisselend beeld zien, waarbij een deel van de locaties op schema lag en andere locaties zich nog in de voorbereidingsfase bevonden. Op circa zeven icoonlocaties kwam een samenwerking tot stand met een afdeling van IVN of Humanitas. Dit versterkt de lokale verankering van Te Gek Groen.

Voor veel locaties stond 2025 in het teken van voorbereiding, draagvlak en ontwerp. Concrete maatregelen voor biodiversiteitsbevordering werden daarom nog niet op grote schaal gerealiseerd.

Het impulsprogramma bood daarnaast ruimte voor inhoudelijke verdieping. Thema's waren onder andere landschapskarakteristieken als ontwerpprincipes voor helende omgevingen, natuurversterking op zorglocaties,

natuurbeleving in binnenruimtes en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Best practices kregen media-aandacht en er werden inspiratiesheets ontwikkeld vanuit cliënten- en medewerkersperspectief.

Dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij hebben wij dit programma ook in 2025 voort kunnen zetten, als onderdeel van een meerjarige financiering.

Groen voor Gezondheid van start en lancering Groene Gehandicaptenzorg

In 2025 startten we het programma Groen voor Gezondheid. In juli werden de 24 geselecteerde ggz-instellingen bekendgemaakt als pilot binnen dit programma. Deze instellingen ontvangen de komende jaren zowel financiële ondersteuning als inhoudelijke begeleiding van IVN en Nature For Health. Met de start van het programma groeide ons netwerk van zorginstellingen met meer dan 100%.

In november 2025 ging het Groene Gehandicaptenzorg-partnerschap van start met 13 nieuwe partners. Deze groene voorlopers uit de gehandicaptenzorg bundelen hun krachten om samen te werken aan een groene, inclusieve en toekomstbestendige zorg. Dit gebeurt in samenwerking met de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), Nature For Health en IVN Natuureducatie. Ook werd de nieuwe website van Groene Gehandicaptenzorg gelanceerd.

IVN Vught zet natuur in voor mentale gezondheid

De werkgroep 'Natuur en mentale gezondheid', opgezet door Cecile Collaris en Renate Arens, ontwikkelt activiteiten in de natuur die bijdragen aan ontspanning en herstel.

Zo organiseren zij mindwalks voor cliënten en medewerkers van Groene GGZ-instelling Reinier van Arkel, maar ook voor andere Vughtenaren. Tijdens deze mindwalks gaan deelnemers samen het bos in voor oefeningen gericht op vertragen en verstillen.

Volgens Renate is de impact van natuur op mentale gezondheid groot: "Het helpt stress verlagen, verbetert de stemming en kan angstklachten verminderen."

De ambitie van IVN Vught is duidelijk: natuur een vanzelfsprekend onderdeel maken van welzijn en zorg. Zoals Cecile het samenvat: "Er is geen betere plek om stressklachten tegen te gaan dan in de natuur."

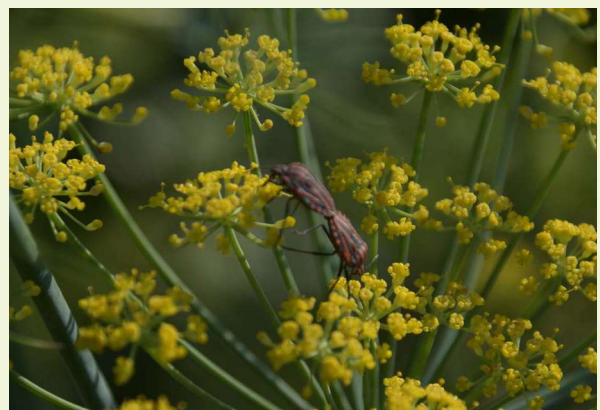

Hoe IVN generaties verbindt via natuurbeleving

Voor IVN'er Frans Jansen speelt natuurbeleving een belangrijke rol in het doorgeven van verwondering aan de volgende generatie. Met zijn kleinkinderen trekt hij regelmatig naar buiten. Samen spotten ze vogels, luisteren ze naar geluiden en ontdekken ze hoe planten, dieren en bodemleven met elkaar samenhangen. 'Ik wil ze laten zien hoe mooi een landschap is, maar ook hoe bijzonder het wordt als je inzoomt op de details.'

De impact daarvan merkt hij van dichtbij. Eén van zijn kleinzonen is gevoelig voor prikkels, maar vindt rust in de natuur. Een wandeling in de natuur werkt voor mij als een zeefje voor mijn hoofd,' zei zijn kleinzoon. 'Hij krijgt weer ruimte in zijn hoofd na zo'n uurtje rust.'

Om zijn kleinkinderen nog beter te begeleiden bij natuurbeleving volgde Frans cursussen bij IVN, waaronder Natuur(groot)ouder. Daar leert hij hoe je kinderen actief en spelenderwijs bij de natuur betrekt.

Vrije tijd

In onze vrije tijd zoeken veel mensen rust, ruimte en ontspanning – en waar kan dat beter dan in de natuur? Met duizenden activiteiten van onze lokale IVN-afdelingen, samenwerkingen met recreatiebedrijven en onze inzet in de Nationale Parken brachten we recreanten dichterbij de natuur.

Vrije tijd als motor voor natuurverbinding

Betekenisvolle natuurervaringen vragen meer dan alleen mooie plekken om te recreëren. Ze vragen om een recreatiesector die natuur serieus neemt. Daarom werkte IVN ook in 2025 samen met recreatiebedrijven, brancheorganisaties en grote ketens aan een beweging richting natuurinclusieve recreatie. Onze ambitie blijft onveranderd: natuurinclusieve recreatie als het nieuwe normaal in 2030.

Met trainingen, ondersteuning en advies op maat hielpen we recreatiebedrijven om hun terreinen te vergroenen, hun gasten natuur te laten beleven en waar mogelijk iets terug te geven aan de natuur. Programma's zoals Gastvrij in het Landschap en onze training Natuurinclusief Ondernemen bieden ondernemers kennis en inspiratie om lokale ambassadeurs van hun landschap te worden. Zo groeit een brede groep recreatiebedrijven – van pioniers tot eerste kennismakers – stap voor stap richting een natuurinclusieve sector.

Van de Nationale Parken tot campings en vakantieparken door het hele land: IVN liet in 2025 zien dat meer natuur in onze vrije tijd leidt tot verwondering, meer verbinding, biodiversiteit en magische momenten voor iedereen.

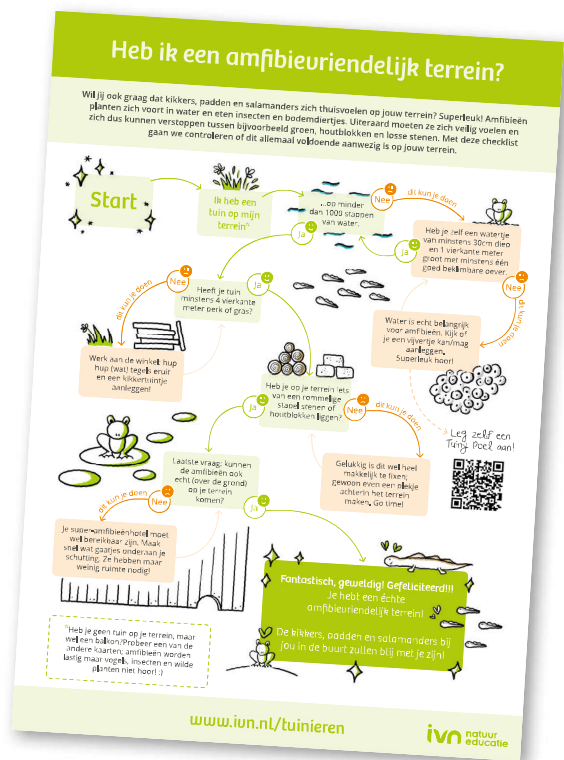
Eerste stappen naar natuurvriendelijke recreatie

Om recreatiebedrijven en -ondernemers te stimuleren om deel te worden van onze natuurinclusieve beweging, hebben we in 2025 ons aanbod uitgebreid met laagdrempelige en concrete handvatten om direct met natuur en biodiversiteit aan de slag te gaan. Zo publiceerden we de IVN Natuurbeleefgids: een bundeling van 45 activiteiten waarmee gasten de natuur op een speelse en verrassende manier kunnen ontdekken. De gids is gratis aan te vragen en bevat spellen, tips en activiteiten voor uiteenlopende landschappen – van heide en bos tot polder en delta. Daarnaast ontwikkelden we de IVN Terreincheckkaarten, waarmee iedereen via een eenvoudig stroomschema kan beoordelen hoe natuurvriendelijk hun terrein is voor bijvoorbeeld egels en vogels.

Natuurinclusief ondernemen

Natuur speelt een steeds grotere rol binnen de recreatiesector. Steeds meer bezoekers verlangen méér dan alleen een zwembad of speeltuin; ze zoeken een plek waar beleving, rust en natuur samenkomen. Maar hoe combineer je die groeiende behoefte met een gezond verdienmodel? Om ondernemers daarbij te helpen, ontwikkelden IVN en Stichting KMKV – de organisatie achter het Green Key-keurmerk – al eerder de training Natuurinclusief Ondernemen. Deze training helpt recreatiebedrijven om de biodiversiteit op hun terrein te vergroten en hun gasten een natuurinclusieve ervaring te bieden.

In 2025 is gewerkt aan het ontwikkelen van vervolganbod na de training. Als aanvulling op de basistraining zijn we een samenwerking gestart met ecologische partner Natuurpro, voor het uitvoeren van een terreinscan voor advies op maat over natuurinclusieve inrichting en beheer, toegespitst op soorten die kansrijk zijn voor je bedrijf voor zo effectief mogelijke biodiversiteitsmaatregelen.

De natuurinclusieve plannen van TerSpegelt

Midden in de Brabantse Kempen ligt TerSpegelt, een levendig recreatiepark waar natuur, ontspanning en avontuur samenkomen. Het familiebedrijf biedt kampeerplekken en luxe accommodaties, zoals chalets en waterlodges.

Gezinnen met kinderen, maar ook actieveelingen en natuurliefhebbers zijn welkom. Bij TerSpegelt zijn natuur en duurzaamheid geen onderdeel van hun marketingstrategie, maar vinden ze vooral dat het een gewoonte mag zijn in hun werkwijze. 'Wij nemen deze onderwerpen niet actief mee in onze uitingen, maar kijken vooral of het goed is voor het bedrijf en onze gasten,' aldus directeur Michel Huigevoort. De training Natuurinclusief Ondernemen gaf TerSpegelt nieuwe inzichten, zoals het belang van opbouw in beplantingslagen voor meer biodiversiteit. Daarnaast bood het de kans andere ondernemers te ontmoeten. De gesprekken en praktijkvoorbeelden zorgden voor een frisse dosis inspiratie, waarmee ze vol energie verder konden bouwen aan hun eigen (natuurinclusieve) plannen.

[Lees verder](#)

Gastrij in het Landschap

Met de cursus Gastrij in het Landschap leidt IVN ondernemers en medewerkers in de recreatiesector op tot echte kenners én ambassadeurs van hun omgeving. Deelnemers verdiepen zich in de natuur dichtbij huis, gastheerschap en natuurbeleving, zodat zij hun gasten een rijkere en betekenisvollere ervaring kunnen bieden. Een belangrijk onderdeel van de cursus is de ontmoeting met andere ondernemers: iedereen wordt onderdeel van het Gastrij in het Landschap-netwerk. Dat netwerk biedt volop kansen om samen te werken, bijvoorbeeld door gezamenlijke arrangementen of activiteiten te ontwikkelen.

Zo zijn er in 2025 vier Beleefweken georganiseerd in Grenspark Kalmthoutse Heide en de Nationale Parken Oosterschelde, De Sallandse Heuvelrug en Utrechtse Heuvelrug. Hiervoor hebben IVN Gastvrij in het Landschap-ondernemers samengewerkt om, met ondersteuning van IVN, een uitgebreid programma aan activiteiten op te zetten.

Communicatie en educatie in de Nationale Parken

De Nationale Parken geven samen vorm aan het verhaal van Nederlandse natuur. Van uitgestrekte duinen tot dynamische riviernatuur en van heidevelden tot veengebieden: ieder park heeft zijn eigen karakter en unieke wisselwerking tussen mens en natuur. In de 21 Nationale Parken – plus één park in ontwikkeling – beschermen we deze bijzondere landschappen, cultuurhistorie, planten en dieren, en zorgen we dat bezoekers deze Nederlandse schatten kunnen blijven ontdekken. Educatie, beleving en onderzoek spelen daarbij een belangrijke rol.

In 2025 vervulde IVN de rol van Coördinator Communicatie en Educatie in 20 Nationale Parken. Daarnaast waren we intensief betrokken bij het Nationaal Park in oprichting, Hollandse Duinen. Samen met onze partners brengen we de verhalen van de parken tot leven en creëren we waardevolle ervaringen voor kinderen, bewoners en bezoekers. Bovendien werkt IVN binnen de Nationale Parken samen met diverse partijen aan gedragen oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

2025 was een bewogen jaar. In de Voorjaarsnota besloot het kabinet het volledige budget te schrappen voor de coördinatie door IVN op het gebied van communicatie en educatie. Er dreigde vanaf januari 2026 geen financiering meer te zijn voor de bijdrage die IVN levert in de Nationale Parken. Samen met het Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP), de afzonderlijke Nationale Parken, en met een brede coalitie van provincies, gemeenten, inwoners en andere betrokken partners, voerde IVN lobby om de Tweede Kamer te overtuigen van het belang van deze middelen. Die gezamenlijke inzet wierp zijn vruchten af: tijdens de stemming over het amendement bleek een ruime meerderheid voor het behoud van het budget.

Nationale Parken portfolio

In 2025 is een begin gemaakt met het ontwikkelen van een gezamenlijk portfolio voor projecten en producten, zodat niet alleen qua taken, maar ook qua producten meer eenheid tussen de Nationale Parken komt, met natuurlijk ruimte voor regionale of lokale inkleuring. Zo'n portfolio kan leiden tot meer impact onder ons publiek en het vergroten van eenheid en herkenbaarheid van alle Nationale Parken.

Dag van het Nationaal Park 2025

De Nationale Parken Soorten Challenge vond plaats rondom 24 mei – de Dag van het Nationaal Park. We riepen iedereen op om zoveel mogelijk soorten tellen in de Nationale Parken. Alle tellingen die in de periode 17 t/m 31 mei via de app ObsIdentify of via Waarneming.nl werden doorgegeven in de Nationale Parken telden mee. Bijna 7.000 waarnemers deden ruim 135.000 waarnemingen en telden bijna 5.000 soorten! Mensen konden op verschillende plekken meedoen aan bijzondere activiteiten die in het teken stonden van de challenge, bijvoorbeeld:

- In Nationaal Park De Hoge Veluwe was er de hele dag een centrale Soorten Challenge-activiteit bij het Museonder. Bezoekers gingen met loop en verrekijker op pad om insecten, planten en vogels te ontdekken,

onder begeleiding van boswachters. Kinderen konden opdrachten doen en leren hoe ze met ObsIdentify soorten konden herkennen.

- Ook in Nationaal Park Drentsche Aa was het een drukte van belang. Vanuit het bezoekerscentrum in Deurze startten excursies en fietstochten door het stroomdallandschap. Gidsen hielpen deelnemers bij het herkennen van libellen, vlinders en waterbeestjes, en binnen konden bezoekers onder de microscoop zelf kleine waterdierpjes bestuderen.
- In Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug stond de dag in het teken van de Heuvelrugtuinsafari. Inwoners en bezoekers ontdekten samen met biologen wat er leeft in het verlengde van het Nationaal Park. Kinderen konden deelnemen aan een speurtocht op Landgoed Beerschoten en leerden spelenderwijs hoe rijk aan leven hun omgeving is.

Zo werd de Dag van het Nationaal Park 2025 niet alleen een feest van natuuractiviteiten. We verzamelden ook waardevolle informatie die een beeld geeft van de verschillende soorten die in de Nationale Parken groeien en leven. De gegevens worden opgenomen in een wereldwijd biodiversiteitsplatform.

Vrijwilligers en educatie

Al sinds onze oprichting in 1960 leren we mensen over de natuur en hoe ze hun kennis, kunde en enthousiasme weer over kunnen brengen op anderen. Bij IVN hebben we veel inhoudsexperts over natuuronderwerpen en mensen met veel kennis en kunde van didactiek. Vrijwilligers en beroepskrachten werken samen aan een divers aanbod, zodat we zoveel mogelijk mensen kunnen betrekken. We geloven in educatie die kwalitatief sterk is, ruimte geeft voor persoonlijke aandacht, laagdrempelig is en niet alleen maar theoretisch is, maar waarbij je ook actief de natuur beleeft.

De IVN Educatieaanpak: van praktijk naar één herkenbaar kader

In 2025 rondde we de conceptversie af van de IVN Educatieaanpak. Deze aanpak werd tijdens de Educatiespecialistendag op 24 juni uitgebreid getest. Ook toetsten we de door jarenlange praktijkervaring gevormde aanpak aan actuele wetenschap. Dit mondde uit in de uiteindelijke opzet, op basis waarvan we drie producten hebben voorbereid: een praktische checklist voor IVN'ers om educatie vanuit onze kernwaarden neer te zetten, een toegankelijke two-pager voor partners en fondsen, en een uitgebreid rapport met onderbouwing voor de IVN Educatieaanpak.

Vernieuwing van de Natuurgidsenopleiding (NGO): het fundament gelegd

Gedreven door enthousiasme en liefde voor de natuur, laten IVN Natuurgidsen dagelijks mensen door heel het land de natuur beleven. De belangstelling voor de Natuurgidsenopleiding blijft onverminderd groot. Toch blijkt de klassieke vorm van de NGO niet altijd haalbaar, zowel voor afdelingen om te organiseren als voor deelnemers om te volgen. Het is tijd voor vernieuwing: hoe maken we de opleiding flexibeler, meer divers en inclusiever?

Met steun van € 65.000 van Fonds NME en het Cultuurfonds gaven we de vernieuwing van de NGO een stevige impuls. In twee studiedagen en twee maaksessies werkten IVN-leden, opleiders en potentiële deelnemers samen aan een nieuwe opzet met twee flexibele leerlijnen: Natuurbegrip en Gidsvaardigheden. De leerlijnen vormen samen de kern van de NGO, maar zijn ook afzonderlijk te volgen. De opzet vergroot diversiteit en inclusiviteit, biedt meer flexibiliteit en maakt de opleiding toekomstbestendig.

Daarnaast maakten we de Werkgroep Vernieuwing NGO aan op het intranet Ons IVN (260+ leden) voor NGO-afdelingen. Ook deden drie afdelingen mee aan de Expeditie Nieuwe Gezichten om nieuwe natuurgidsen beter te werven en te behouden.

Om ervoor te zorgen dat NGO-afdelingen makkelijker trainers vinden en uitwisselen, bouwden we een landelijke docentenpool. In september gingen we live met een database van 80+ docenten.

Door de ogen van een natuurgids

Adrienne de waal volgde de Natuurgidsenopleiding bij IVN Heuvelrug en Kromme Rijn. 'De opleiding bracht mij veel meer dan verwacht. Ik vond het inspirerend om oude kennis op te frissen en te merken dat je blik verandert. Wat ik vooral leerde, was om met aandacht te kijken – niet alleen naar planten en dieren, maar ook naar wat er om me heen gebeurt. Om te luisteren, verbinden en begrijpen hoe alles met elkaar samenhangt. Hoe beter je kijkt, hoe meer je ziet. En hoe meer je weet, hoe groter de verwondering.'

Nieuwsgierigheid aanwakkeren

'Een moment dat mij altijd zal bijblijven, speelde zich af in mijn adoptiegebied. Ik had eerder twee watersalamanders gezien in een sprenghoeve. Toen een oudere man mij in het water zag turen, vroeg hij of ik salamanders zag, want "vroeger zaten ze hier overal". Het raakte me: de vreugde van het zien, maar ook het besef dat die vanzelfsprekendheid verdwenen is.'

Die ervaring versterkte Adriennes motivatie om kennis door te geven. 'Ik wil laten zien hoe landschap, biotoop en biodiversiteit met elkaar verbonden zijn – en wat menselijk handelen daarin betekent, positief én negatief. Je kunt kennis niet opdringen, maar wel nieuwsgierigheid aanwakkeren. Dat wil ik vooral bij jonge mensen doen: de volgende generatie. Want als zij de natuur met aandacht leren zien, komt de rest vanzelf.'

Leerlijn Gidsvaardigheden

De Leerlijn Gidsvaardigheden – met de modules Werkvormen, Storytelling en Dilemma's & lastige situaties – groeide in 2025 door. Na afronding van de pilots bouwden we de deelnemerstrainingen om naar een train-de-trainer-aanpak. Dankzij extra middelen trairden we circa 20 docenten voor Storytelling en Werkvormen. De leerlijn werd landelijk gelanceerd, zodat ook buiten de NGO om gidsen hun vaardigheden konden verdiepen.

Natuurgidsenopleidingen en Landschapsgidsopleiding (LGO)

Terwijl we aan de vernieuwing werkten, organiseerden afdelingen door het land hun Natuurgidsenopleidingen. In 2025 zijn 9 NGO's gestart, werden 5 NGO's afgerond en hebben we 108 diploma's uitgereikt aan nieuwe natuurgidsen. Daarnaast startte één LGO en ronden we één LGO af.

IVN Natuurcursus: Leer de basis

Waar begin je als je meer wilt leren over natuur? Met de IVN Natuurcursus: Leer de basis geven we beginnende natuurliefhebbers essentiële natuurkennis mee. Van het herkennen van vogels tot het belang van wilde bijen. De cursus is een resultaat van alle inhoudelijke kennis en creativiteit van verschillende IVN'ers. Meer dan 40 foto's zijn gemaakt door IVN-fotografen. Ook hebben 10 IVN'ers meegelezen op de inhoud van de cursus.

De cursus vormde de onderligger van de campagne in het voorjaar. Met een massamediale campagne maakten we mensen nieuwsgierig naar de natuur met leuke natuurweetjes. Op de radio bereikten we 2.1 miljoen luisteraars en de online advertenties zijn 5,4 miljoen keer bekeken. De campagnepagina trok 26.863 unieke bezoekers.

Uiteindelijk namen ruim 1.000 mensen deel aan de cursus. Naast de e-learning konden zij ook bij 82 beginnersactiviteiten van afdelingen meedoen om de natuur te beleven. Tijdens het webinar op 5 juni nam Michiel Hooykaas, soortenexpert en onderzoeker bij Naturalis, deelnemers mee in het belang van soortengeletterdheid.

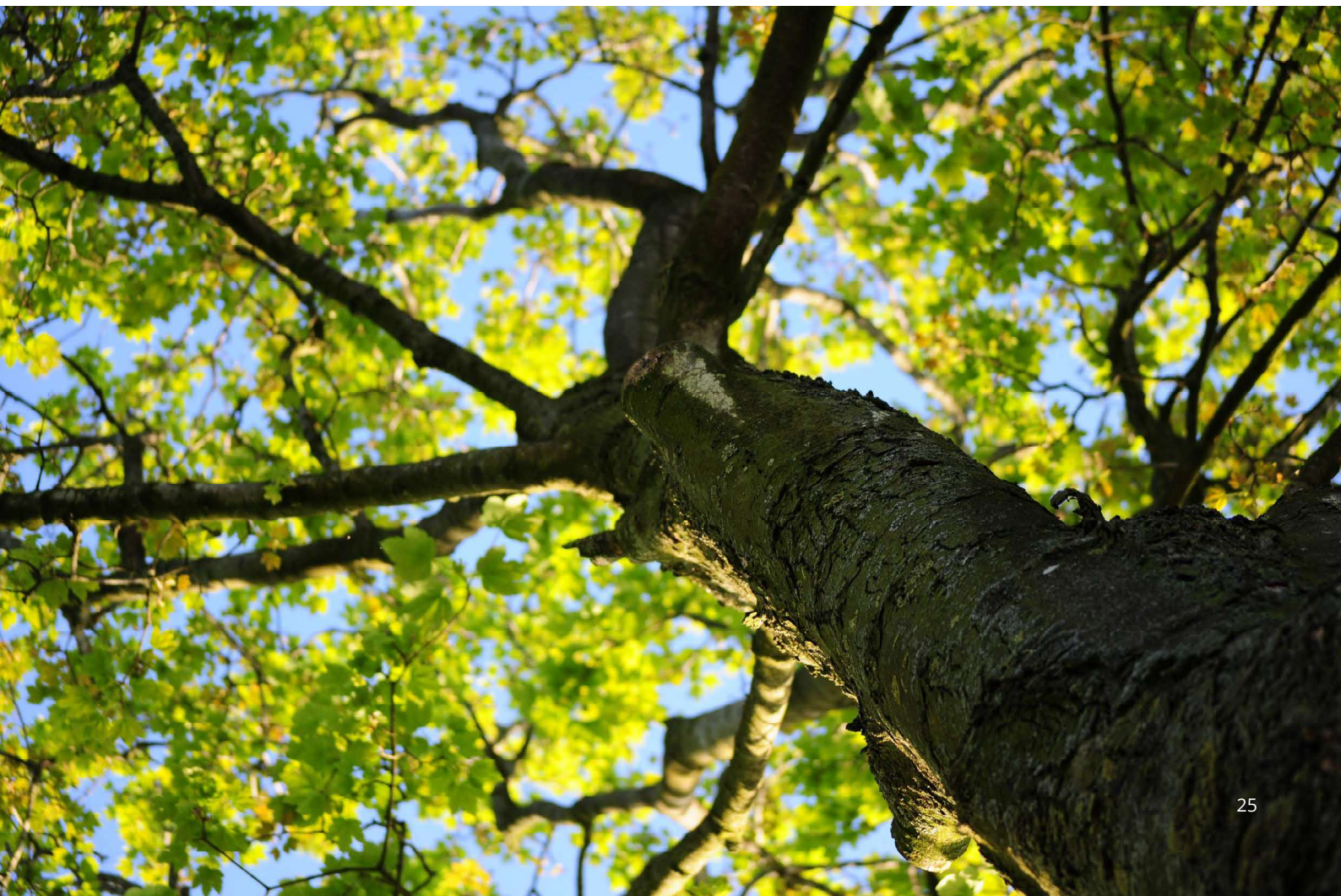

Nieuwe cursussen: IVN Jeugdnatuurbegeleider en Bomen

We combineerden de cursussen Jeugd- en Schoolbegeleider en Natuurouder tot één cursus: IVN Jeugdnatuurbegeleider. Het cursusmateriaal is toegankelijk voor alle IVN'ers via het intranet (Ons IVN). Om IVN'ers die met kinderen werken de inhoud toe te laten passen en door te geven, organiseerden we docententrainingen door het land.

Ook konden we de langverwachte Bomencursus delen op Ons IVN. Deze landelijke cursus is een echt 1IVN product en is ontwikkeld door zowel leden als beroepskrachten.

Om deze en andere educatiematerialen beter vindbaar te maken, herstructureerden we pagina's op Ons IVN en de website. Afdelingen vinden nu sneller voorbeeldmaterialen, cursussen en handleidingen.

Vrijwilligers

Bereik

Onze vrijwilligers brengen de natuur weer in de harten van mensen. In elke levensfase verbinden zij mensen met de natuur door beleving en educatie. Dat kan door natuurlessen op school te geven, mensen mee te nemen op excursie, buurtbewoners te inspireren hun omgeving te vergroenen en veel meer. De meeste vrijwilligers zijn actief bij een van de 157 afdelingen.

Ieder jaar wordt er onderzoek gedaan naar alle activiteiten binnen IVN via de Bereikmeting. Dit jaar hebben 103 afdelingen meegedaan aan deze meting. Met behulp van het totaal aantal leden van de afdelingen in 2025 is een schatting gemaakt van het totaal.

In onderstaande tabel zie je een overzicht van het geschatte aantal activiteiten en deelnemers in 2025. In totaal zijn er meer dan 17.000 activiteiten georganiseerd, waarmee meer dan 292.000 mensen zijn bereikt. Ook zijn er 1.436 werkgroepen, van gidsen- en landschapsbeheerwerkgroepen tot vogel-, planten- en paddenstoelenwerkgroepen.

IVN-afdelingen deden ook mee met landelijke projecten en campagnes. Tijdens de Slootjesdagen, World Cleanup Day en de 'Wist je dat?'-voorjaarscampagne zijn de meeste activiteiten georganiseerd.

Soort activiteit	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
Kinderopvang en BSO	274	5.452
Schoolgerelateerde Activiteiten (Primair Onderwijs)	2.385	60.873
Schoolgerelateerde Activiteiten (Voortgezet Onderwijs)	148	2.367
Schoolgerelateerde Activiteiten (Opleiding)	24	427
Excursies	4.570	85.646
Natuur- en landschapsbeheer	2.980	22.425
Tellingen	2.012	4.652
Activiteiten in de zorg	924	8.118
Activiteiten van eigen jeugdclubs met vaste groep kinderen	762	2.061
Lezingen/presentaties	517	16.217
Open dagen/kraampjes	503	45.213
Fysieke workshops, cursussen en opleidingen	441	7.957
Activiteiten van eigen jeugdclubs met vrije inloop	413	9.086
Activiteiten in woonwijken	381	4.324
Activiteiten recreatieondernemers	191	3.483
Activiteiten van eigen jongerenclubs	149	1.024
Activiteiten bedrijfsleven	139	3.846
Activiteiten voor en door jongvolwassenen	14	282
Online activiteiten	11	332
Overige activiteiten	527	8.647
Totaal	17.365	292.432

Kennismaken met natuur in de stad

Steeds meer planten en dieren vinden een plekje in het drukke stadsleven. IVN Maastricht laat met de cursus Stadsnatuur zien dat je in Maastricht niet alleen kan genieten van de mooie architectuur, maar juist ook van de natuur. Ze nemen cursisten in zes blokken mee in het natuurrijke stadsleven: (stad)landschap, planten en bloemen, insecten, vleermuizen, bomen en vogels. Bij ieder onderwerp krijgen deelnemers een theoretisch én gaan ze op excursie. 'In september zijn we vleermuizen gaan kijken in het stadspark. Tot grote verbazing van de cursisten vliegen de vleermuizen je letterlijk om de oren', vertelt secretaris Carlo Poolen.

Opvallend aan deze cursus is de flexibiliteit: je kan deelnemen aan de hele cursus, of aan één of meerdere blokken. Voorkennis is niet nodig. Dat zorgt voor een goed aantal cursisten: 26 mensen meldden zich aan voor één of meerdere blokken.

Expeditie Nieuwe Gezichten

Het vinden van nieuwe vrijwilligers is niet altijd eenvoudig. Veel IVN-afdelingen hebben een trouwe, maar vaak ook een vrij homogene groep leden. Met het traject Expeditie Nieuwe Gezichten onderzoeken afdelingen hoe zij een bredere en meer diverse groep mensen kunnen betrekken bij natuur- en milieueducatie. Dit draagt niet alleen bij aan een betere verdeling van het werk, maar brengt ook frisse perspectieven en nieuwe energie binnen de afdeling. In 2025 zijn 27 afdelingen aan de slag geweest met expedities.

'Ik was al een paar jaar bezig om mensen meer te betrekken bij onze afdeling. Dat ging altijd heel moeilijk en traag. Daar wilde ik verandering in brengen. Nu hebben we meer leden die actief willen meehelpen, doordat we een persoonlijke benadering toepassen. Het is veel werk, maar het levert ook heel veel op.'

Ria Wijngaard van
IVN Heerenveen

Expeditie Nieuwe Gezichten als kompas voor ledenwerving

Voor Han Savelkoel, voorzitter van IVN Arnhem, was de Expeditie Nieuwe Gezichten een waardevol traject om aan de slag te gaan met vragen die al langer speelden. In dit traject van vier maanden richtte hij zich, samen met zes andere IVN-afdelingen, op het activeren van leden en aantrekken van nieuwe doelgroepen. Han: 'Wat ons het meeste opleverde was dat we gefocust met de vragen aan de slag gingen. Het zorgde voor een proces van bewustwording. We ontdekten dat veel van wat onze afdeling doet, goed is. Desondanks blijft het belangrijk niet vanuit ons eigen perspectief te handelen. Door de bril van nieuwe leden op te zetten, zie je andere dingen.'

Ontmoetingsdagen

Een ontmoetingsdag bij IVN staat in het teken van buitenzijn, inspiratie opdoen en met elkaar samenzijn. Vanuit de provincies en regio's werden verschillende dagen georganiseerd, waaronder de IVN Ontmoetingsdag in Utrecht op 11 oktober. In de bossen van Lage Vuursche woonden vrijwilligers lezingen bij van Mark Mieras en Ruben Jacobs en volgden zij natuurworkshops van collega IVN'ers.

Webinar Wegwijs binnen IVN

Om (nieuwe) leden zo goed mogelijk op weg te helpen binnen onze organisatie, gaven we twee keer het webinar 'Wegwijs binnen IVN'. In totaal meldden 126 mensen zich aan voor deze online bijeenkomst.

Jonge groene vrijwilligers

WoesteLand

WoesteLand organiseert landelijke natuurvakanties voor jongvolwassen tussen de 12-30 jaar. Deze groep gaat actief aan de slag in natuurgebieden en draagt zo bij aan natuurherstel en -behoud. WoesteLand besteedt tijdens een activiteit aandacht aan natuureducatie zodat de jongeren het gebied leren kennen, en weten waarom het vrijwilligerswerk belangrijk is. Dit gebeurt in samenwerking met natuurbeheerders en biologische (of biodynamische) boeren en particulieren.

Deze kampen worden begeleid door jongeren die een interne opleiding hebben gevolgd bij WoesteLand. In 2025 waren er 18 begeleiders actief, 7 jongeren startten in oktober aan hun opleiding.

In 2025 werden 9 kampen georganiseerd waarvan 1 werkdag in samenwerking met MeerBomenNu Groningen. Ook is WoesteLand aangesloten bij de organisatie van het 'megacombikamp', een samenwerking tussen JNM, NKTC, JWG en NGV.

De deelnemersaantallen variëren tussen de 8 en 32 met een gemiddelde van 14 personen per activiteit. Alles bij elkaar opgeteld zijn in 2025 zo'n 155 deelnemers meegeweest.

Alve rondde in mei het opleidingstraject tot WoesteLandbegeleider af. [In dit interview](#) leer je meer over Alve en diens WoesteLand-ervaringen.

[Lees het interview](#)

JongIVN Community

JongIVN is er voor alle jongeren en jongvolwassenen die zich actief in willen zetten voor de natuur. Van WoesteLander tot Stadsvergroener en Groen Trainee tot incidentele groendoener. In 2025 werden 539 mensen lid van de landelijke JongIVN Whatsapp-community. In de onderliggende provincie app-groepen ontmoeten ze andere natuurliefhebbers om samen de natuur te beleven en zijn ze op de hoogte van provinciale activiteiten en projecten. Elk jaar brengt de JongIVN Meet-up deze groep jonge mensen uit het hele land fysiek samen. Op het Land van Ooij aan de rand van Nijmegen vierden 45 jongeren de zomer en deden mee aan verschillende workshops, zoals houtsnijden, bosbaden, nature journaling en papier scheppen. Een inspirerende dag, die zorgt voor verbinding en positieve energie om je in te blijven zetten voor de natuur.

Niet praten over duurzaamheid, maar dóen!

Ze begon met een stage bij IVN Limburg en groeide uit tot een vaste kracht binnen het netwerk van jonge vrijwilligers. Romy Stoffels (23) doet enthousiast mee aan Nature Bits, het Groen Traineeship en projecten als het Voedselbos Festival.

Geen vaste structuur, geen verplichtingen. Juist die vrijheid spreekt Romy aan. 'Ik vind het fijn dat ik zelf kan kiezen waar ik aan meedoe', vertelt ze. 'Dat houdt het leuk en luchtig. Juist omdat ik niet elke week ergens moet zijn, voelt het als iets wat ik écht wil doen.'

Voor de organisatie van het eerste Voedselbos Festival kregen Romy en andere jonge vrijwilligers veel ruimte om het op hun eigen manier aan te pakken. Niet te theoretisch, maar juist toegankelijk en speels. 'Een festival is dan een mooie, laagdrempelige vorm', zegt ze. 'Tijdens het gezamenlijke eetmoment zag ik iedereen bij elkaar zitten, gezellig in gesprek. Ik vond het bijzonder om te zien hoeveel jongeren bezig zijn met duurzaamheid. Dat heeft echt indruk op me gemaakt.'

De vrijwilligersprojecten bij IVN lieten haar inzien dat ze praktisch in het groen wil werken. 'Nu ben ik vier dagen in de week in mijn eigen tuin bezig, om te leven van wat ik zelf kan laten groeien.'

Voor jongeren die twijfelen om zich aan te sluiten als vrijwilliger, heeft Romy een tip: 'Je moet misschien even uit je comfortzone stappen. Maar je komt in een warm bad terecht met superleuke mensen! En als je het niks vindt, heb je in elk geval iets nieuws geprobeerd.'

Stadsvergroeners

De IVN Stadsvergroeners organiseren natuurklussen en workshops in de (stads) natuur voor iedereen tussen de 18 t/m 30 jaar oud in Zuid-Holland en Gelderland. Ze werken bijvoorbeeld aan het aanleggen van een ontdektuin, beplanten boomspiegels, bouwen insectenhôtels en leggen geveltuinen aan. Tussendoor is er voldoende tijd om uit te rusten, te genieten van de omgeving en gezellig bij te kletsen. Het organisatieteam is de drijvende kracht achter de Stadsvergroeners. Zij organiseren activiteiten en houden zich bezig met het vergroten van de zwerm van enthousiaste jongeren. Het organisatieteam is in 2025 uitgebreid tot 15 leden. In de whatsappgroep zaten gemiddeld 85 jongeren.

Groen Traineeship

Het Groen Traineeship geeft jonge mensen van 16 t/m 29 jaar de kans om hun duurzame doelen om te zetten in groene daden. Jongeren leren de wereld van natuur- en milieuorganisaties van binnenuit kennen. In 2025 volgden 330 jongeren een traineeship en besteedden zij gezamenlijk 26.400 uur aan vrijwilligerswerk. Denk bijvoorbeeld aan het opknappen van een natuurgebied, het organiseren van een evenement voor beleidsmakers of een campagne om buurten te vergroenen. Uit de vragenlijsten blijkt dat trainees hun ervaring gemiddeld een 8.2 geven. 95% geeft aan dat ze interessante en leuke workshops en trainingen kregen tijdens hun traineeship en 67% wil vaker groen vrijwilligerswerk doen na deelname.

Wil je meer weten over de ervaringen van trainees en projectleiders?

**Blader dan door het
Groen Traineeship magazine**

IVN De Veldhoeve

Midden in de Drentse natuur ligt een kampeerboerderij met veldstudiecentrum: De Veldhoeve. In 2025 verbleven op deze plek 3.575 jongeren en volwassenen vanuit het basisonderwijs, middelbaar onderwijs en mbo- en hbo-instellingen. Zij maakten kennis met verschillende vormen van natuuronderzoek en deden verschillende natuuractiviteiten. Bijvoorbeeld bodemonderzoek, onderzoek naar vegetatie en insecten en met waadpakken op zoek naar waterdiertjes en plankton in de beek. 54% van de deelnemers volgde een uitgebreid educatief programma, variërend van een dag tot meer dan een week.

Communicatie

We zetten communicatie in om onze kerndoelgroepen te bewegen naar groener denken en doen. Door op het juiste moment in te spelen op data, actualiteiten en het ritme van natuur en seizoenen, boden we onze doelgroepen relevante inspiratie, concrete handelingsperspectieven en aantrekkelijk natuureducatief aanbod. Met een jaarronde contentstrategie, landelijke campagnes, media- en lobbyinzet, en gerichte acties voor specifieke doelgroepen vergrootten we onze zichtbaarheid én impact.

We verstevigden onze eigen kanalen en database, zodat we een krachtig netwerk hebben en een aantrekkelijke samenwerkingspartner blijven. Ook stimuleerden we interne verbinding en zorgden we voor een consistent en helder IVN-verhaal, zodat we als 1IVN eenduidig en herkenbaar naar buiten treden.

Website

In 2025 is de website 7.198.660 keer bekeken door 3.629.300 actieve gebruikers. Daarvan is de homepagina 380.638 keer weergegeven. De best bezochte pagina is de overzichtspagina met alle natuuractiviteiten (257.325 weergaven). Wanneer je hier de bezoekers van de activiteiten op afdelingswebsites aan toevoegt, kom je op een totaal van 1.473.252 weergaven. De 'Werken bij IVN'-pagina wordt ook vaak bezocht (141.940 weergaven). Andere populaire onderwerpen zijn de IVN Natuurroutes, cursussen en het overzicht van alle provincies en afdelingen.

Socials

IVN is vertegenwoordigd op vier social mediakanalen: Facebook, Instagram, LinkedIn en YouTube. Op ieder kanaal zetten we een eigen contentstrategie in. Op Facebook en Instagram focussen we ons op bewustwording en inspiratie via educatie. Daar delen we iedere woensdag het #woensdagweetje, compleet in het teken van één natuuritem of -fenomeen. Op maandag en vrijdag delen we user generated content, aangevuld door ons met feiten. Op deze manier betrekken we Nederlandse natuurliefhebbers bij de gehele educatie community.

Op LinkedIn zetten we in op het bereiken van professionals binnen de voor IVN relevante branches (overheid, school, zorg). We willen deze doelgroepen kennis laten maken met onze producten en programma's, en hen bewust maken van onze visie. Het uiteindelijke doel is om oplossingen te bieden. Daarnaast spelen we ook in op actualiteiten om onze expertiserol neer te zetten.

We houden onze ogen open voor alternatieven voor Meta (Facebook en Instagram) en kiezen waar mogelijk voor betaald adverteren via andere platforms (display advertenties via bijvoorbeeld DPG Media en NPO).

Instagram	31.698 (10,3% groei t.o.v. 2024)
Facebook	36.740 (1,4% groei t.o.v. 2024)
LinkedIn	41.785 (10,6% groei t.o.v. 2024)
YouTube	4.708 (10% groei t.o.v. 2024)

Mens en Natuur magazine

Het ledenmagazine Mens en Natuur ligt 4x per jaar bij IVN'ers op de mat, met een oplage van 27.942. Een deel van de leden (2.165) ontvangt Mens en Natuur digitaal als PDF.

Interne communicatie

Om onderling informatie, kennis en inspiratie uit te wisselen, maken we gebruik van drie kanalen: Ons IVN (intranet), de Stuifmail (nieuwsbrief voor actieve leden en vrijwilligers) en het IVN Journaal. In 2025 hadden 9.507 beroepskrachten, leden en externen een account op Ons IVN (6,7% groei t.o.v. 2024). De Stuifmail had 8.405 abonnees (13,2 % groei t.o.v. 2024). Het IVN Journaal werd twee keer georganiseerd met in totaal 138 aanwezigen. De opname is 760 keer bekeken. Ook vond er één IVN Journaal special plaats over de Natuurherstelwet, waar 52 IVN'ers aanwezig waren.

Nieuwsbrieven

Mens & Natuur	113.199 abonnees (3,3% groei t.o.v. 2024).
Kind & Natuur	30.619 abonnees (4,8% groei t.o.v. 2024)
Stuifmail	8.405 abonnees (13,2% groei t.o.v. 2024)
Natuur & Recreatie	3.847 abonnees (geen groeicijfers t.o.v. 2024, er zijn toen geen N&R nieuwsbrieven verstuurd)
Natuur & Gezondheid	2.768 abonnees (10,1% groei t.o.v. 2024)
IVN voor beleidsmakers	1.083 abonnees (landelijke nieuwsbrief gestart in 2025)
JongIVN	1.828 abonnees (5% groei t.o.v. 2024)

Communicatietrainingen

Om leden die zich bezighouden met communicatie te ondersteunen, organiseerden we twee online bijeenkomsten: wervend schrijven (45 deelnemers) en succesvol je activiteit promoten (116 aanmeldingen).

Op de bakfiets

IVN Apeldoorn zorgt met deze speciale bakfiets voor extra zichtbaarheid. De fiets gaat mee naar activiteiten, bijvoorbeeld gevuld met materialen voor een excursie. Of hup, het schoolplein op zodat je gebruik kunt maken van het handige werkblad onder de klep of flyers mee kan nemen voor promotie van de afdeling. 'Een aanwinst en mooie aanvulling op het 65-jarig jubileum van de vereniging', vertelt Marieke Sprey.

Bestuur en organisatie

Interne beheersing

IVN beschikt over een ingerichte administratieve organisatie en interne beheersingsmaatregelen gericht op betrouwbare financiële informatievoorziening en rechtmatige besteding van middelen. Kernonderdelen hiervan zijn functiescheiding binnen het betalingsverkeer, autorisatieprocedures, mandaatregelingen en periodieke controles op personele en financiële mutaties.

In 2025 is de mandaat- en procuratieregeling herzien en geactualiseerd. Daarbij zijn bevoegdheden, autorisatiegrenzen en verantwoordelijkheden opnieuw vastgesteld en afgestemd op de huidige organisatie-inrichting. De regeling ondersteunt een heldere functiescheiding en draagt bij aan transparante en controleerbare besluitvorming binnen de organisatie.

Gedurende het jaar worden financiële rapportages periodiek besproken binnen de Buitenste Cirkel. Afwijkingen ten opzichte van begroting worden geanalyseerd en waar nodig worden bijstuuringsmaatregelen getroffen. De auditcommissie van de Raad van Toezicht ziet toe op de werking van de administratieve organisatie en de financiële beheersing.

Jaarlijks voert een extern accountantskantoor een interim-controle uit. Tijdens deze controle wordt de opzet en werking van de belangrijkste processen beoordeeld. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan:

- Inkoop- en betalingsprocessen, inclusief autorisaties en functiescheiding
- Proces rondom baten en subsidieontvangsten
- Proces bij indiensttreding en uitdiensttreding van medewerkers
- Salarisadministratie en verwerking van salarismutaties
- Controle op salarisbetalingen
- Verwerking van het loonjournaal in de financiële administratie
- Analyse en aansluiting van personeelskosten

Eventuele bevindingen uit de interim-controle worden besproken met de directeur-bestuurder. Het volledige interimverslag wordt gedeeld met de auditcommissie van de Raad van Toezicht. De opvolging van aanbevelingen wordt gemonitord en, waar nodig, worden processen aangescherpt

of aanvullende beheersmaatregelen getroffen. De voortgang wordt teruggekoppeld aan de auditcommissie.

IVN in beweging: samen met minder moeite meer impact maken

In de afgelopen jaren heeft IVN zich gekenmerkt door een grote diversiteit aan initiatieven en activiteiten; een organisatie waar “duizend bloemen konden bloeien”. Deze brede dynamiek heeft ons veel gebracht. Tegelijkertijd zien we dat de hoeveelheid initiatieven en projecten maakt dat de samenhang soms uit het zicht raakt, en dat niet alle inspanningen optimaal tot hun recht komen.

Voor de komende periode is daarom versterking van focus, herkenbaarheid en onderlinge verbinding noodzakelijk. We streven naar een IVN dat staat als een robuuste zomereik: zichtbaar, stevig geworteld en helder gepositioneerd in zijn maatschappelijke en ecologische omgeving.

Deze beweging vraagt om meer eenheid binnen IVN, zonder dat dit leidt tot uniformiteit. Vanuit een duidelijk en voor iedereen herkenbaar fundament bouwen we gezamenlijk aan onze doelen. Heldere kaders en een versterkt planproces (jaarplan, begroting, meerjarenvisie) bieden ruimte voor nieuwe ideeën, maar zorgen er ook voor dat keuzes zorgvuldig worden afgewogen in relatie tot onze organisatiebrede strategie en impactdoelen.

Daarnaast werken we aan een IVN waarin medewerkers en vrijwilligers zich verbonden voelen en onderdeel zijn van één organisatie. We willen voorkomen dat collega's geïsoleerd opereren of te veel verantwoordelijkheid dragen binnen hun eigen “eilandje”. Daarom investeren we in samenwerking, interne samenhang en een cultuur waarin onze kernwaarde verbinding, extern breed erkend, ook intern opnieuw wordt versterkt en beleefd. Deze ontwikkeling vormt een belangrijk fundament onder de verdere professionalisering en impactvergroting van IVN in de komende jaren.

Hiervoor hebben we vijf actielijnen gedefinieerd:

1. **A op orde:** zorgdragen voor heldere en integrale processen ten aanzien van jaarplan, meerjarenplan en begroting.

2. **B op orde:** het vervolg van gezonde bedrijfsvoering. Gericht op het sturen op begroting, stuurinformatie uit begroting, maar ook productiviteit.
3. **C op orde:** dit gaat over hoe wij met elkaar samenwerken, welke waarden en principes we hanteren en het vervolg van Natuurlijk Werken (Sociocratie 3.0).
4. **Goed functionerende IVN governance:** inrichten van goede besluitvorming op alle niveaus in de organisatie, van programmaniveau tot aan de Raad van Toezicht en Landelijke Raad.
5. **Inrichten en functioneren landelijke cirkels:** het verbinden van de regio's met elkaar in landelijke cirkels en zorgen voor meer collectiviteit en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Met als doel: met minder moeite samen meer impact maken.

A (aanleiding) op orde

De A op orde gaat over zorgdragen voor een duidelijke focus in onze organisatiebrede ambities en vervolgens om het verkrijgen van collectieve verantwoordelijkheid voor die ambities: jaar- én meerjarenambities. Dit betekent:

- Focus in jaarplan 2025 (e.v.), met afspraken over A, B én C
- Een richtinggevend meerjarenplan
- Begroting in lijn met jaarplan en meerjarenplan

2025 stond in het teken van de totstandkoming van het nieuwe meerjarenplan 2026 – 2030. Op basis van diverse sessies, interviews en gesprekken met externe stakeholders, leden en beroepskrachten, is het nieuwe meerjarenplan opgesteld en in december door de Landelijke Raad goedgekeurd.

B (bedrijfsvoering) op orde

Bedrijfsvoering op orde gaat over het ondersteunen van de organisatie om met minder moeite meer impact te maken. IVN is een projectenorganisatie. Dat betekent dat bijna al ons werk is georganiseerd in projecten. Van start tot eind is het van belang een project goed uit te voeren op de A, B en C. Om deze uitvoering te ondersteunen is een project checklist gemaakt. Ter ondersteuning van het werken in de cloud zijn werkinstructies gemaakt en trainingen gegeven binnen de organisatie. Daarnaast

hebben wij gebruik mogen maken van pro bono externe expertise van Loyens en Loeff op diverse inhoudelijke trajecten, zoals de samenwerking met BAM en controle op juridische documenten.

Ook is IVN gestart met een COP (Community of Practice) op het gebied van AI. We hebben een COP op AI om kennis, ervaringen en praktische toepassingen rondom AI te bundelen en te delen. AI ontwikkelt zich snel, en door samen te leren zorgen we dat we:

- Veilig, verantwoord en efficiënt met AI werken
- Kansen voor onze organisatie benutten (bijv. automatisering, data-analyse, betere processen)
- Risico's en ethische kwesties tijdig herkennen en beheersen
- Niet ieder wiel zelf hoeven uit te vinden, maar van elkaar leren wat werkt

Voor de financiering van IVN in beweging is een reserve ingericht bij jaarrekening 2024. Bestemmingsreserve IVN in beweging is bedoeld om investeringen te dekken op onder meer het gebied van ICT, juridische zaken, personeelsontwikkeling en procesoptimalisatie met als doel samen met minder moeite meer impact te kunnen maken.

Deze bestemmingsreserve investeringsbudget is in 2024 gevormd om onze impact te kunnen vergroten. Impact maken we door werk dat bijdraagt aan onze missie. Dat doen we via werken met nieuwe en meerdere partners (publiek/privaat) en hiervoor zoeken we naar meer diverse meerjarige programma's en financiering. Werkzaamheden die hieraan bijdragen en niet gefinancierd kunnen worden vanuit projecten zelf, komen hiervoor in aanmerking.

C (capaciteit en cultuur) op orde

Er is gewerkt aan inzicht in gedrag en culturele verschillen en toegewerkt naar een basislijn in leiderschapsstijl, taal en sociocratisch werken. Uitgangspunt is "van solo naar samen" wat zichtbaar is in de sturing op team, in plaats van individuele productiviteit. Daarnaast is er aandacht besteed aan het Natuurlijk Werken (Sociocratie 3.0) en zijn er acties uitgezet om dit (verder) te bestendigen binnen IVN. Zo is er gestart met een leiderschapsprogramma van de Buitenste Cirkel om meer eenheid binnen IVN te

krijgen en is er informatiemateriaal ontwikkeld over Natuurlijk Werken (Sociocratie 3.0). Dit is voor alle medewerkers digitaal toegankelijk.

Goed functionerende governance

In 2025 zijn diverse sessies geweest met een afvaardiging van de Landelijke Raad, de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurder om te spreken over de governance en ieders rol daarbinnen. Ook werken we continu aan de verbinding tussen de diverse cirkels, zoals de Buitenste Cirkel, de landelijke cirkels en de governance cirkel, om te zorgen voor de juiste afstemming en dat besluiten op de juiste plek worden genomen.

Medewerkers (P&O)

Gelijkwaardigheid, vertrouwen en initiatief

IVN is trots op haar missie en op alle beroepskrachten die hier een actieve bijdrage aan leveren. Dit laten we zien via een solide sociaal beleid. Inspirerend tot impact komen; Verbindend met collega's, vrijwilligers en partners; Natuurlijk door educatie en participatie zijn onze kernwaarden. Hier hebben we de IVN-spelregels op gebaseerd die onder andere leiden tot: 'Niet mopperen maar opperen'. Qua overleg en besluitvorming laten we ons inspireren door Sociocratie 3.0. Zo werken we samen in cirkels. Deze cirkels zijn georganiseerd op basis van waar mensen samen werk te doen hebben. In de hoofdstructuur brengen we regionaal werken en werken in focusgebieden waar we impact willen maken, samen. De cirkels met afvaardiging tellen op tot de besluitvorming en strategie in de Buitenste Cirkel. De governance cirkel richt zich op de strategische richting van IVN en doet voorstellen aan de Buitenste Cirkel en zoekt van daaruit de verbinding in governance met de Raad van Toezicht en de Landelijke Raad te organiseren.

Aantal beroepskrachten

In 2025 werken gemiddeld 165 beroepskrachten bij IVN (139 FTE; 79% vrouwen en 21% mannen). De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers in 2025 is 42 jaar. De gemiddelde arbeidsduur is 30 uur per week. Van de medewerkers heeft 66% een contract voor onbepaalde tijd en 34% een contract voor bepaalde tijd.

In 2025 vertrokken 28 collega's en kwamen er 35 bij. We zien dat het aantal collega's die IVN verlaten daalt. In 2024 vertrokken 34 beroepskrachten en in 2023 waren dit er 46. Het uitstroompercentage over 2025 bedraagt 17% ten opzichte van 20,36% in 2024. Om het verloop te laten dalen, heeft IVN aandacht besteed aan inwerkprogramma's en introductiedagen. In 2026 zullen we verder onderzoeken wat er nodig is om het verloop verder te laten dalen, zodat we gericht kunnen gaan verbeteren en kunnen monitoren wat de effecten van de interventies zijn.

In 2025 zijn er 48 stagiaires verwelkomd en begeleid.

Werving & Selectie

IVN werft via de eigen website en LinkedIn, wat zorgt voor voldoende reacties op openstaande vacatures. We streven ernaar teams samen te stellen die gevarieerd en complementair zijn, waarbij verschillende kwaliteiten en perspectieven elkaar versterken. Daarbij besteden we actief aandacht aan diversiteit en inclusie, zodat onze organisatie meer een afspiegeling wordt van de samenleving. Zowel bij de beoordeling van sollicitatiebrieven als tijdens de gesprekken besteden we extra aandacht aan kandidaten die behoren tot doelgroepen die we binnen IVN graag sterker vertegenwoordigd willen zien.

Fijn, veilig en gezond werken

In 2025 bedroeg het verzuimpercentage bij IVN 4%. Het verzuim is gedaald ten opzichte van 2024 (4,8%). IVN blijft actief investeren in een veilige, gezonde en stimulerende werkomgeving, zodat medewerkers zich gesteund en gewaardeerd voelen en optimaal kunnen bijdragen aan de missie van IVN. Landelijk ligt het verzuim op 5,4% in Nederland conform CBS.

Bij IVN vinden we het belangrijk dat je veilig kan werken. Er is een eenvoudig stappenplan gemaakt dat medewerkers of leden/vrijwilligers kunnen gebruiken als er sprake is van ongewenst gedrag of een vermoeden van integriteitschending en er is een meldpunt ingericht voor (vermoedens van) integriteitsschendingen. Medewerkers kunnen terecht bij de (externe) vertrouwenspersoon, verbonden aan de arbodienst, voor advies en ondersteuning bij onder andere ongewenst gedrag. Er is gewerkt aan een IVN gedragscode en deze wordt begin 2026 geïmplementeerd.

IVN-activiteiten worden door beroepskrachten en vrijwilligers uitgevoerd. Natuurlijk moet dat in een plezierige en persoonlijk veilige omgeving gebeuren. Bijzondere aandacht is wenselijk voor situaties waarin IVN'ers te maken krijgen met kinderen, jeugdigen en/of gehandicapten. Deze zijn immers kwetsbaar en vaak afhankelijk van de opstelling en het gedrag van hun volwassen begeleider(s). Vandaar dat we aandacht besteden aan veiligheid binnen IVN en nadenken over welke afspraken er gemaakt kunnen worden over de omgang met elkaar. In 2025 hebben we kritisch gekeken naar onze integriteitsprocedures. We hebben stroomschema's ontwikkeld om transparant en helder te zien welke stappen gezet kunnen worden bij integriteitsschending. We hebben daarbij zo veel mogelijk vanuit 1IVN gekeken en vergelijkbare processen voor zowel onze leden als onze beroepskrachten gemaakt. Onze externe vertrouwenspersoon is nu ook voor leden inzetbaar. Daarnaast geldt nog steeds dat het verplicht is om van vrijwilligers die met kwetsbare doelgroepen, zoals kinderen of ouderen, werken een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te vragen. Sinds 2020 moet elke medewerker en stagiair van IVN een recente VOG kunnen aantonen.

Trainen en slim delen

We koesteren talent en dat laten we zien door interne trainingen voor en door IVN'ers. We noemen dit slim delen. We moedigen leren en ontwikkelen aan en stellen hier €1.000 per persoon per jaar voor beschikbaar. Daarnaast is er een opleidingsbudget voor teamtrainingen. We willen dat nieuwe collega's goed landen en organiseren daarom twee keer per jaar introductiedagen waarin eerste werkervaringen gedeeld worden en nieuwe collega's hun kennis bij IVN collega's kunnen ophalen.

In 2025 is gestart met de leiderschapstraining Natuurlijk Werken om de principes van Sociocratie3.0 te verstevigen binnen de organisatie. Alle leden van de Buitenste Cirkel hebben hieraan deelgenomen en voor 2026 is er een plan om deze kennis te verspreiden naar de regio's.

De bevlogenheidsmeting

In februari 2025 is de bevlogenheid van onze beroepskrachten gemeten. De beroepskracht geeft het werken bij IVN een 7,6 op een schaal

van 1 tot 10. De bevlogenheidsmeting is door 74% van de beroepskrachten ingevuld. De hoogste scores laten zien dat de IVN'er plezier heeft in het werk en er trots op is om bij IVN te werken. De betrokkenheid bij de missie van IVN zorgt ervoor dat werkdruk (score 3,2 op een schaal van 5) een aandachtspunt is. Ook het Natuurlijk Werken (gemiddeld 2,8 op een schaal van 5) krijgt verdere aandacht. De bevlogenheidsmetingen worden IVN breed en per regio doorgesproken met de vragen: wat gaat goed? En wat kan beter? Om beter te begrijpen wat er nodig is om de werkwijze echt te laten aansluiten bij wat er nodig is binnen IVN wordt er nog een keer goed gekeken naar de vragen in de bevlogenheidsmeting. Waar nodig wordt deze in 2026 aangepast om de uitslag relevanter te maken op landelijk en regionaal niveau.

De Ondernemingsraad (OR)

De Ondernemingsraad heeft zich ook in 2025 weer actief en betrokken ingezet voor de belangen van onze medewerkers. In een open en constructieve samenwerking is gewerkt aan belangrijke thema's op het gebied van arbeidsvoorwaarden en organisatieontwikkeling. De OR was betrokken bij cao-zaken, waaronder het nieuwe cao-akkoord, de kilometervergoeding en het IKB-budget. Ook heeft de OR zich ingezet voor het medewerkers-tevredenheidsonderzoek en een nieuw OR-reglement gerealiseerd. Hierbij zijn gezamenlijke oplossingen gevonden die bijdragen aan een veilige, gezonde en prettige werkomgeving. Deze samenwerking stelt IVN in staat om beleid en besluitvorming zo goed mogelijk af te stemmen op wat nodig is voor de medewerkers en de organisatie als geheel.

Daarnaast zijn in 2025 de verkiezingen voor een nieuwe ondernemingsraad gestart, zodat de OR in 2026 met een nieuwe samenstelling verder kan.

Medewerkerdagen

IVN is werkzaam in 5 regio's. Per regio werken er gemiddeld 30 collega's. Zo zijn we via beroepskrachten verspreid over heel Nederland. De meeste beroepskrachten werken als projectleider. Dit doen ze in verschillende rollen, variërend van vrijwilligersondersteuner, projectmedewerker tot IVN breed programmamanagement. In Amsterdam staat het landelijk bureau waar ondersteunde diensten vanuit het eigen vakgebied, communicatie,

financiën, P&O, ICT en ledenadministratie bijdragen aan de missie van IVN. Om met elkaar in contact te blijven organiseert IVN 1 keer per 2 jaar een medewerkersdag. Op deze dagen draait het om slim delen, ontmoeten, best practices uitwisselen en teambuilding.

Diversiteit en Inclusie

De werkgroep diversiteit en inclusie bestaat uit 5 leden. Zij werken dwars door alle regio's en domeinen heen. Ze maken de IVN'er bewust, adviseren en doen concrete verbetervoorstellen met als doel een meer divers en inclusiever IVN.

Arbeidsvoorwaarden

IVN volgt de bepalingen van de cao Sociaal Werk. De cao is vernieuwd per 1 augustus 2025 en loopt tot en met 31 mei 2027.

Per 1 januari 2025 zijn de uitloopschalen U1 en U2 toegevoegd aan het reguliere salarisgebouw. Medewerkers die eerder de hoogste trede hadden bereikt, kunnen hierdoor opnieuw in salaris doorgroeien. Per 1 oktober 2025 heeft een verhoging van de salarissen van 3,5% plaatsgevonden.

Buitenste Cirkel

Jan Dijstelbloem is vanaf begin 2024 algemeen directeur bestuurder van Vereniging IVN. De taken en bevoegdheden van de directeur-bestuurder zijn vastgelegd in de statuten en in het huishoudelijk reglement.

IVN werkt vanuit de principes van Sociocratie 3.0. We hebben met Natuurlijk Werken een cirkelstructuur gebouwd om samen met minder moeite meer impact te bereiken. Er zijn regionale en landelijke cirkels ontstaan die samen werk te doen hebben. Afvaardiging vanuit deze cirkels vormt de "Buitenste Cirkel". Een cirkel die, gefundeerd in de werkende cirkels, staat voor het collectieve belang van IVN en daaraan bijdraagt door te zorgen voor besluitvorming, communicatie en implementatie waar nodig en bijdraagt aan IVN-brede organisatie op onze A, B en C.

De Buitenste Cirkel bestond per 31 december 2025 uit de volgende personen:

- Jan Dijstelbloem: directeur-bestuurder
- Isabelle van den Bouwhuijsen: Manager Financiën & ICT

- Vacant: Manager P&O
- Mathijs ter Bork: Regiodirecteur Friesland, Groningen en Drenthe
- Joline de Weerd: Regiodirecteur Overijssel, Gelderland en Flevoland
- Sanne de Boer: Regiodirecteur Noord-Holland en Utrecht
- Wemke van der Weij: Regiodirecteur Zuid-Holland en Zeeland
- Renske Visscher: Regiodirecteur Noord-Brabant en Limburg
- Titia Tamminga: Manager Verenigingszaken
- Gemma van den Boog: afvaardiging Marketing Communicatie
- Vincent van der Veen: Product Markt Manager
- Joris Buis: Product Markt Manager
- Daphne Teeling: Product Markt Manager

Landelijke Raad

De Landelijke Raad vertegenwoordigt de leden van IVN en is daarmee het hoogste orgaan binnen IVN. De Landelijke Raad functioneert als de ledenraad van de vereniging. De raad bestond in 2025 uit 20 personen en er waren 4 posities vacant. Van de beschikbare 24 posities vertegenwoordigen 22 leden elk een regio. Daarnaast hebben WoesteLand en Natuurontdekkers elk één zetel. De taken en bevoegdheden van de Landelijke Raad zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De Landelijke Raad is vier keer bijeengekomen in 2025.

Op 31 december 2025 bestond de Landelijke Raad uit:

Naam	Regio
Ad van Alphen	Groningen
Arnoud van de Ridder	Friesland
(vacant)	Drenthe
Thea Huisman	Overijssel
Peter Hartog	Flevoland
Gerard van der Kamp	Achterhoek
Arian van Weerden	Rivierenland
Wim Chardon	Veluwe
Foppe de Haan	Noord-Holland
Johan van Arragon	Zuid-Holland
Martijn Disco	Utrecht
Theo Hendriks	Zeeland
Carlien Nijdam	Zeeland

Cor Gabriëls	Brabant West
Gerard Lijten	Kempenland
(vacant)	Maasdal
Jan Roelofs	ZO Brabant
John Bergs	Midden Limburg
(vacant)	Parkstad
John Bergs	W. Mijnstreek
Harry van Haren	Groene Woud
Berry Dufornee	NO Brabant
Ruud Belleflamme	Maas en Mergelland
(vacant)	WoesteLand
Anouck Fietje	Natuurontdekkers

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de Bestuurder en de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De Raad van Toezicht staat de Bestuurder met advies terzijde. De Raad van Toezicht heeft in 2025 vier keer vergaderd. In 2025 is de zoektocht naar een nieuwe voorzitter hervat. Onder leiding van een daartoe ingestelde Benoemingsadviescommissie, waarin zowel de Landelijke Raad als Raad van Toezicht als Bestuur zijn vertegenwoordigd is het proces opgepakt.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht wordt gevormd door zeven personen, waarvan twee posities per jaareinde vacant waren. Op 31 december 2025 bestond de Raad van Toezicht uit:

Naam: Saskia de Jonge

Rol: Voorzitter a.i. Raad van Toezicht

Aftredend per: april 2027

Herbenoembaar: Nee

Functie: Manager projectbegeleiding bij ProRail

Naam: Bart Franken

Rol: Lid Raad van Toezicht

Aftredend per: april 2028

Herbenoembaar: Nee

Functie: Projectmanager Natuur bij Antea Group

Nevenfuncties:

- Voorzitter Netwerk Groene Bureaus (NGB)
- Lid Werkveldadviescommissie (WAC) Van Hall Larenstein
- Secretaris-Penningmeester bij St. Catharina Gilde Vught

Naam: Jurre Mulder

Rol: Lid Raad van Toezicht & lid Audit Commissie

Aftredend per: november 2026

Herbenoembaar: Nee

Functie: Directeur/Chief Digital & Technology Officer bij Intergamma

Naam: Jetske van den Bijtel

Rol: Lid Raad van Toezicht

Aftredend per: november 2026

Herbenoembaar: Ja

Nevenfuncties:

- Lid bestuur Natuurvereniging De Ruige Hof in Amsterdam-Zuidoost
- Lid bestuur Stichting Hulpfonds Abcoude-Baambrugge
- Secretaris bestuur IVN afdeling De Ronde Venen en Uithoorn.

Naam: Boudewijn Kanen

Rol: Lid Raad van Toezicht & aanspreekpunt voor de Ondernemingsraad

Aftredend per: december 2027

Herbenoembaar: Nee

Functie: Advocaat bij Liber Dock

Naam: Carolien Bijen

Rol: Lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie

Aftredend per: April 2028

Herbenoembaar: ja

Functie: Interim manager

Nevenfuncties: Penningmeester Stichting

Vrienden van de Bloemenkamp

Bezoldigingsbeleid

Het bezoldigingsbeleid voor bestuurders, directie, toezichthouders en medewerkers staat toegelicht in de jaarrekening.

Fondsenwerving en Postcode Loterij

Subsidies

In totaal is in 2025 aan subsidies van overheden circa € 13.846.000 ontvangen, onder te verdelen in drie typen subsidies. Circa € 3.369.000 betreft reguliere subsidies van provincies ten behoeve van regionale activiteiten. Deze worden jaarlijks toegekend en de verdeling hiervan wordt in bijlage 2 toegelicht. Een bedrag van € 1.300.000 is ontvangen vanuit het ministerie van LNV ten behoeve van onze activiteiten in de Nationale parken. Als laatste ontvangen we van gemeenten, ministeries en andere overheden voor circa € 9.177.000 aan subsidies voornamelijk op projectbasis. Van de gemeente Amsterdam hebben we over 2025 een toekenning ontvangen van € 643.000 voor Natuurhub Amsterdam.

Particuliere fondsenwerving

IVN is een vereniging met ruim 31.000 leden in 2025. Zowel de afdelingen als de landelijke vereniging hebben een structureel ledenwervingsbeleid. Bij alle activiteiten stimuleren we mensen lid te worden van IVN. Hiervoor zetten we voornamelijk digitale middelen in bij onze campagnes. Daarnaast worden veel mensen lid vanwege bijvoorbeeld activiteiten van onze afdelingen, zoals cursussen en excursies.

In 2025 zijn we gestart te onderzoeken hoe IVN meer ongeoormerkte middelen kan ontvangen om ook op langere termijn met minder moeite meer impact kan maken. We bevinden ons momenteel in de investeringsfase: we bouwen systemen, processen en campagnes die nodig zijn voor structurele groei passend bij onze organisatie. We zijn gestart met de particuliere campagne "buiten komt het beter binnen".

Individuele (kleine) donaties worden toegevoegd aan het fonds "Investeringsbudget" waaruit activiteiten kunnen worden gefinancierd die onze impact vergroten maar niet (volledig) door een opdrachtgever gefinancierd kunnen worden. Zo maken we samen meer impact.

Vermogensfondsen

De totale bate van (vermogens)fondsen over 2025 kwam in 2025 uit op € 515.000. Vrijwel alle toekenningen door vermogensfondsen vinden plaats op basis van projectvoorstellen.

Vanuit de Van Leer Foundation heeft IVN in 2022 een toezegging ontvangen van €165.680 voor het project Scaling GBSY om groen/blauwe schoolpleinen te realiseren en het aanbod van groen in de publieke ruimte te laten groeien. In 2025 is het laatste deel van deze bijdrage besteed. Daarnaast hebben we in 2024 vanuit dit fonds een toezegging ontvangen van € 250.000 waarvan tot en met 2025 € 139.970 is besteed. In 2025 is hiervoor een aanvullende bijdrage van €15.000 door de Van Leer Foundation toegekend.

IVN werkt samen met een groeiend netwerk van bedrijven en organisaties om onze missie te versnellen en concrete vergroening te realiseren in heel Nederland. Deze partnerschappen zijn essentieel om mensen natuur te laten beleven in hun dagelijkse leefomgeving en onze impact te vergroten.

Begin 2023 is IVN Natuureducatie een samenwerking aangegaan met VolkerWessels Nederland. In totaal planten we 21 Tiny Forests aan, de laatste daarvan in 2026. VolkerWessels Nederland treedt op als sponsor, IVN Natuureducatie is verantwoordelijk voor de organisatie.

Vanuit het fonds voor aardbevings schade in Groningen is er groen licht gekomen voor het realiseren van 35 Tiny Forests in de komende jaren. Met deze Tiny Forest dragen we bij aan het verbeteren van de leefbaarheid in het aardbevingsgebied.

Onze samenwerking met ASN Bank, Sprinkl, RAVON en Cruydt-Hoeck versterkt het succes van de Tuiny-reeks, variërend van Tuiny Forest tot Tuiny Dak en Tuiny Gevel. Zo vergroenen we duizenden tuinen en dragen we bij aan meer biodiversiteit en klimaatadaptatie. DELTA Energie maakt via De Zeeuwse Natuur jaarlijks educatieve natuurprojecten mogelijk, zoals het onderwaterlespakket, bloeipakketten en bomenplantacties. In de zorgsector versterken we samen met De Groene GGZ de natuur op zorglocaties, waarbij instellingen zelf investeren in een gezonde, natuurrijke omgeving voor cliënten en medewerkers.

Nieuw dit jaar is onze samenwerking met BAM Infra. In de komende jaren werken we samen aan een radicale vergroeningsgolf in het bebouwd gebied. Op drie projecten — Hofplein

in Rotterdam, het Lombokplein in Utrecht en een Enexisproject in Gramsbergen — betrekken we bewoners, scholen en lokale partners bij het vergroenen van hun eigen omgeving. Daarnaast organiseren we regionale meeplantedagen, ondersteunen bedrijven bij het aanleggen van geveltuintjes & heggen en werken met scholen samen aan bijvoorbeeld een Bioblitz, waarbij kinderen biodiversiteit in kaart brengen. Zo ontwikkelen we samen methoden om Nederland straat voor straat groener te maken, voor mens, dier en plant.

Deze strategische en uitvoerende partnerschappen vormen de basis voor onze gezamenlijke ambitie: een natuurrijke leefomgeving waar natuurcontact vanzelfsprekend is en natuurverbondenheid groeit — van buurt tot bedrijventerrein, van zorglocatie tot binnenstad.

Postcode Loterij

Sinds 1996 ontvangt IVN Natuureducatie van de Postcode Loterij jaarlijks een ongeoormerkte bijdrage. In 2025 heeft de evaluatie plaatsgevonden over de periode 2020 t/m 2024. Naar aanleiding daarvan is de bijdrage opnieuw toegekend voor een periode van vier jaar en verhoogd naar € 1,5 mln per jaar. Met dit bedrag kunnen wij projecten en activiteiten financieren die anders niet hadden kunnen plaatsvinden. We zijn bijzonder trots en blij met het vertrouwen dat deze voor ons zo belangrijke partner in ons heeft. IVN is ontzettend dankbaar voor deze prachtige financiële bijdrage. Daar zijn wij de deelnemers van de Postcode Loterij zeer dankbaar voor! Daarnaast hebben we voor Te Gek Groen in 2024 een bijdrage ontvangen van € 1.990.000 voor drie jaar. Eerder, in 2022, werd een bijdrage van € 1.800.000 toegekend voor de Natuurrijke Schooldag voor een periode van vier jaar.

Financieel beleid

Algemeen

Continuïteitsreserve

IVN Natuureducatie beschikt over een continuïteitsreserve die dient als buffer om financiële tegenvallers op te vangen en de continuïteit van de organisatie te waarborgen. In 2025 is een geactualiseerde risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse blijkt dat IVN in een worst-case scenario kan worden geconfronteerd met het wegvallen van circa 40% van de baten en een lastenreductie van ongeveer 30% noodzakelijk zou zijn.

Dit betekent een noodzakelijke afname van het personeelsbestand van circa 30% waarvan kosten worden berekend voor transitievergoedingen en doorbetaling tijdens opzegtermijnen,

Op basis van deze risicobenadering wordt de gewenste omvang van de continuïteitsreserve geraamd op circa € 3 mln. Ultimo 2025 bedraagt de continuïteitsreserve € 2,54 miljoen wat stand ligt onder dit risico gebaseerde streefniveau. In het verleden hebben onttrekkingen plaatsgevonden in verband met organisatorische aanpassingen. Het bestuur heeft daarom gekozen voor een gefaseerde opbouw richting het streefniveau, waarbij de reserve zich in de tijd ontwikkelt op basis van de resultaten en de bestuurlijke afwegingen rond toevoegingen en onttrekkingen.

Als beleidsmatige ondergrens hanteert IVN een minimale continuïteitsreserve van 20% van de jaarlijkse personeelslasten, passend bij de aard van de activiteiten en de omvang van de organisatie. Op basis van de gerealiseerde personeelslasten over 2025 (€ 12,08 miljoen) bedraagt deze ondergrens € 2,42 mln. Per 31 december 2025 bedraagt de continuïteitsreserve € 2,54 miljoen en voldoet daarmee aan deze ondergrens.

IVN voert jaarlijks een herijking uit om te borgen dat de reserve actueel blijft en aansluit bij het risicoprofiel en de financiële ontwikkelingen.

Liquiditeitsprognose en kasbeheer

IVN bewaakt de liquiditeitspositie structureel met een periodieke liquiditeitsprognose. Elk kwartaal wordt een rolling liquiditeitsprognose opgesteld tot en met het einde van het lopende

kalenderjaar. Daarnaast wordt bij het opstellen van de begroting een liquiditeitsprognose voor het volledige opvolgende jaar opgenomen, zodat tijdig inzicht bestaat in verwachte kasstromen en eventuele piekbelasting.

De prognose is gebaseerd op de vastgestelde begroting en actuele projectinformatie. Voor personeelslasten wordt op kasbasis gerekend, waarbij rekening wordt gehouden met seizoen patronen: in mei en december vindt een hogere kasuitstroom plaats door de uitkering van opgebouwd individueel keuzebudget (IKB), en in juni en januari (opvolgend jaar) door de afdracht van loonheffingen. Subsidieontvangsten volgen grotendeels het patroon van voorgaande jaren. Een aanzienlijk deel van de jaarlijkse subsidies wordt vooraf ontvangen en kent een stabiel verloop. De ongeoordeelde bijdrage van de Postcode Loterij wordt doorgaans in maart van het opvolgende jaar ontvangen en wordt overeenkomstig verwerkt in de prognose. Overige uitgaven worden geprojecteerd op basis van het historische seizoen patroon en bekende contractuele verplichtingen.

IVN hanteert als interne norm dat te allen tijde voldoende liquide middelen beschikbaar zijn om minimaal drie maanden aan personeelslasten te kunnen voldoen. Hiermee wordt geborgd dat bij onverwachte vertraging in subsidieontvangsten of projectbetalingen de continuïteit van de organisatie niet direct onder druk komt te staan.

Per 1 januari 2026 bedragen de liquide middelen ruim € 8,9 miljoen, waarvan € 4,0 miljoen is ondergebracht in (jaar)deposito's. Deze deposito's hebben een looptijd korter dan één jaar en worden daarom onder de liquide middelen gepresenteerd. De deposito's zijn gefaseerd uitgezet in tranches van € 1,0 miljoen. Bij het vrijkomen van een tranche wordt op basis van de actuele liquiditeitsprognose beoordeeld of heruitzetting wenselijk is of dat de middelen vrij beschikbaar blijven. IVN voert een conservatief kas- en beleggingsbeleid en belegt uitsluitend in spaar- en depositoproducten; er wordt niet belegd in aandelen of risicodragende instrumenten.

De liquiditeitsprognose wordt besproken binnen de Buitenste Cirkel en vormt onderdeel van de reguliere financiële sturing.

Managementinformatie

De Buitenste Cirkel van IVN stelt jaarlijks een inhoudelijk plan en een begroting op. Beide worden ter beoordeling en vaststelling voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Gedurende het jaar bewaakt de Buitenste Cirkel de inkomsten en de bestedingen in relatie tot de doelstellingen. De benodigde informatie is het hele jaar online beschikbaar via het portal AFAS Insite. Daarnaast worden de ontwikkelingen in baten en lasten periodiek besproken aan de hand van de begroting. Op basis daarvan worden rapportages opgesteld en gedeeld met de Raad van Toezicht, die deze tijdens iedere vergadering bespreekt.

Onafhankelijke accountant

Conform de statuten wordt de jaarrekening gecontroleerd door een externe, onafhankelijke accountant. Gedurende het jaar beoordeelt deze accountant de opzet van de administratieve organisatie en de interne beheersingsmaatregelen. Na afloop van het boekjaar vindt de formele controle van de jaarrekening plaats.

Auditcommissie

De auditcommissie bestaat uit drie leden, van wie twee tevens lid zijn van de Raad van Toezicht

en 1 van de Landelijke Raad. De commissie houdt toezicht op de inrichting en werking van de administratieve organisatie, de naleving van relevante wet- en regelgeving, de financiële informatievoorziening en het financiële beleid. De commissie komt vier keer per jaar bijeen.

Risico's en onzekerheden

IVN hanteert een gestructureerde aanpak voor risicomanagement. De organisatie werkt met financiële kwartaalrapportages en stelt daarnaast tweemaal per jaar een uitgebreide risicoanalyse op, die tevens wordt geactualiseerd. In deze analyse worden de risico's geïnventariseerd, de mate van beheersing beoordeeld en de bevindingen besproken met de Raad van Toezicht.

Er wordt per risico gekeken naar de aard, impact en waarschijnlijkheid. De risico's worden verbonden aan verantwoordelijken binnen de organisatie, en waar nodig worden beheersmaatregelen getroffen of doorontwikkeld. De risicobereidheid is overwegend laag: IVN accepteert beperkte risico's, tenzij deze bijdragen aan innovatie of maatschappelijke impact.

In de begroting zijn onderstaande toprisico's benoemd voor 2025.

Naam risico	Toelichting	Beheersmaatregelen
Boete of aansprakelijkheid vanwege niet volgen AVG	Het beleid is verwaterd, niet bekend en wordt niet gemonitord dan wel bijgestuurd. Hierdoor risico op delen persoonsgegevens.	Werkgroep AVG en plan van aanpak opschonen huidige AVG-beleid
Bezwaren, rechtszaken of risicovolle contracten	Juridische ondersteuning ontbreekt. Vanuit P&O wordt inzet ingehuurd maar elders geen ondersteuning	Plan van aanpak: Gratis inzet/pro deo bureaus – ESG, inzet vrijwilligers en beperkte inhuur extern
Wegvallen grote subsidie stromen	Grote afhankelijkheid van opdrachtgevers. Wat als NPL wegvalt?	Uitbreiden financieringsmogelijkheden om vaste lasten organisatie te dekken.
Uitval verloop cruciale functie	Uitval lid buitenste cirkel of provinciale accounthouder kan niet direct intern opgevangen worden vanwege beperkte staf/interne opvang/specifiek takenpakket	Jaarlijkse functioneringscyclus op orde, intervisie en kennisdeling.
Tarief niet meer verkoopbaar	Geen vaste financiering staf waardoor deze kosten onderdeel zijn van tarieven in projecten. Kosten nemen toe maar hoger tarief wordt niet geaccepteerd o.a. vanwege lagere tarieven mede groene partijen.	Zoeken naar alternatieve financiering voor stafwerkzaamheden. Fondsenstrategie/nalatenchap. Begroten op output project/programma i.p.v. uren.

Hieronder staat per risico een update waarbij wordt aangegeven of:

1. Het risico nog actueel is
2. Kans van optreden is veranderd
3. De impact is veranderd
4. Er mitigerende acties zijn uitgevoerd of moeten worden aangepast

Boete of aansprakelijkheid vanwege niet volgen AVG

Het risico is nog actueel maar kans van optreden is afgenomen. Vanwege het vastleggen van duidelijke richtlijnen rondom AVG tijdens je werk en vrijwilligerswerk en communicatie hierover via onze intranetpagina. Daarnaast is een werkgroep privacy opgericht die ook een mailbox beheert voor het melden van incidenten of vermoeden van een datalek. Bijbehorende procedure bij melding van een datalek is dit jaar ook geactualiseerd.

Voor de verwerking van gegevens van onze leden en donateurs werken we met Procurios. Procurios maakt gebruik van Europese servers en is ISO 27001-gecertificeerd voor maximale informatiebeveiliging.

Bezwaren, rechtszaken of risicovolle contracten

Het risico is nog actueel omdat we niet alle contracten van juridisch advies voorzien. Maar de kans van optreden is afgenomen. Wij zijn Loyens en Loeff erg dankbaar voor hun pro deo ondersteuning op diverse vakgebieden. Daarnaast maken wij gebruik van een juridisch adviseur gespecialiseerd in verenigingszaken.

Wegvallen grote subsidie stromen

Het risico is nog actueel maar de kans van optreden en impact is afgenomen na positieve evaluatie subsidieperiode Postcode Loterij afgelopen 4 jaar en toekenning nieuwe bijdrage van € 1,5 mln. per jaar voor periode 2026-2030. Daarnaast is met opluchting gereageerd op het nieuws dat de Tweede Kamer het amendement heeft aangenomen waarmee de bezuinigingen op educatie en communicatie in de Nationale Parken van tafel zijn. Dit heeft een positief effect op inkomsten vanuit Nationale parken voor IVN.

Verbreden financieringsstromen om afhankelijk van overheidsmiddelen te beperken en meer ongeoormerkte middelen tot beschikking te hebben blijft beheersmaatregel. Vandaar

investering vanuit IVN in beweging in fondsenwerving en strategische partnerschappen.

Uitval verloop cruciale functie

Risico is nog steeds in zelfde mate aanwezig. Het opzegtermijn aanpassen is geen optie omdat dit is vastgelegd in de cao. Wel is er een jaarlijkse functioneringscyclus en wordt er aandacht besteed aan intervisie. Ook zijn veel werkprocessen vastgelegd.

Tarief niet meer verkoopbaar

Vanuit IVN in beweging investeren we in fondsenwerving en strategische partnerschappen maar de kosten lopen voor de baten uit. Risico blijft daarom gelijk. In 2026 wordt bekeken op welke manier tariefstructuur beter kan aansluiten op toekomstige organisatie.

Frauderisico en integriteitsbeleid

IVN onderkent dat fraude en integriteitsschendingen een continu risico vormen voor elke maatschappelijke organisatie, met mogelijke gevolgen voor de financiële positie en reputatie. Hoewel het risico als beperkt wordt ingeschat, is de risicobereidheid op dit gebied nihil.

Maatregelen: Er zijn diverse stappen gezet, waaronder functiescheiding bij financiële processen, autorisatieprocedures en aandacht voor integriteit binnen teams. Er is gewerkt aan een IVN brede gedragscode die 2026 wordt uitgerold. Daarnaast is voor alle medewerkers en een deel van de vrijwilligers een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) verplicht gesteld. Er is ruimte voor het bespreken van dilemma's en vermoedens van misstanden en er is een meldpunt ingericht voor integriteitsschendingen.

Impact: Aanzienlijke schade aan vertrouwen en reputatie, en mogelijk juridische en financiële gevolgen.

Bestuurlijke en financiële richtlijnen

ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling)

Vereniging IVN beschikt over de ANBI-status. De doelstellingen en feitelijke werkzaamheden zijn overwegend gericht op het algemeen belang. Door deze status kunnen erfenissen en schenkingen belastingvrij ontvangen worden.

Hierdoor komen deze volledig ten goede aan de doelstelling van IVN. Donateurs kunnen hierdoor ook hun giften, onder bepaalde voorwaarden, als gift opnemen op hun aangifte inkomstenbelasting.

Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF)

IVN Natuureducatie is een door het CBF Erkend Goed Doel. De normen van de Erkenningregeling zijn per 1 januari 2025 vernieuwd. In 2025 heeft IVN het verplichte self-assessment uitgevoerd om te toetsen hoe wij voldoen aan deze aangescherpte normen. Met dit self-assessment zijn onze werkwijze, kwaliteit van uitvoering en mate van normnaleving opnieuw in kaart gebracht.

Het CBF erkent IVN Natuureducatie als organisatie die transparant, professioneel en betrouwbaar werkt. De erkenning houdt in dat het CBF toezicht houdt op onder meer onze governance, financiële huishouding, doelbesteding, omgang met vrijwilligers en donateurs, integriteitssystemen en transparantie richting het publiek.

Op basis van het self assessment 2025 voldoet IVN aan het grootste deel van de normen. Het CBF heeft daarnaast enkele ontwikkelpunten en acties benoemd waaraan wij in 2025–2026 werken, zoals het verder versterken van onze integriteitsborging, het actualiseren van bepaalde governance documenten en het uitbreiden van de verplichte openbaarmaking op onze website.

Met de CBF-Erkenning maakt IVN zichtbaar dat wij zorgvuldig omgaan met de middelen die ons worden toevertrouwd en dat wij blijven investeren in kwaliteit, verantwoording en vertrouwen.

Vrijwilligersbeleid

Veel van de leden van IVN worden ingezet als vrijwilliger op de projecten van IVN. De vrijwilliger krijgt daarbij altijd de mogelijkheid om de gemaakte onkosten binnen de daarvoor geldende wettelijke bepalingen vergoed te krijgen. Daarnaast is er een verzekering afgesloten die dekking biedt aan vrijwilligers waar het gaat om schade door ongevallen tijdens het deelnemen aan activiteiten van IVN.

Integriteitsbeleid

IVN heeft de processen omtrent integriteit aangescherpt. Er is een helder en

transparant stappenplan in de vorm van een stroomschema om te weten wat te doen bij integriteitsschendingen en wat er gebeurt met een melding die bij het meldpunt binnen komt.

De externe vertrouwenspersoon is benaderbaar door zowel leden als beroepskrachten. Daarnaast is specifiek voor medewerkers een beleid opgesteld met betrekking tot psychosociale arbeidsbelasting. Dit beleid geldt voor zowel medewerkers als leidinggevenden onderling en in de relatie tussen medewerker en leidinggevende.

Binnen IVN is ook het beleid rond de Wet Huis voor Klokkeluiders (WHK) meegenomen in de aangepaste integriteitsprocessen. Deze regeling is opgenomen om de drempel tot melden van een misstand zo laag mogelijk te maken en de veiligheid van de melder te waarborgen. De regeling zorgt voor een helder stappenplan dat gevolgd wordt door degene die een misstand wil melden. Genoemde regelingen zijn beschikbaar op het IVN Intranet. In het verslagjaar is tweemaal contact opgenomen met de interne vertrouwenspersoon in verband met signalen van ongewenst gedrag in de werksfeer. Deze signalen zijn conform de geldende procedure besproken en opgevolgd.

Missie, Visie en Doelstelling

Missie: IVN brengt mens en natuur dicht bij elkaar.

We laten kinderen, jongeren en volwassenen ervaren hoe leuk, gezond én waardevol natuur is. We voeden de liefde voor de natuur, versterken natuurbegrip en stimuleren natuurbewust gedrag. Van je voordeur tot in onze Nationale Parken, van de kinderopvang tot aan de oude dag.

Zo creëren we een almaar groeiende beweging waarin mens én natuur floreren.

Onze droom is: Een samenleving bestaande uit natuurbewuste mensen, waarin we samen onze natuur verrijken en net zo vanzelfsprekend voor de natuur zorgen als zij voor ons doet

Daarvoor zetten we in op drie veranderpaden:

- **Verhogen van natuurverbondenheid**
Mensen raken, inspireren en aanzetten tot natuurbewust handelen via educatie en beleving.

- **Natuurcontact onderdeel van het dagelijks leven**

Vergroenen van woon-, werk- en schoolomgevingen, zodat natuur dichtbij en vanzelfsprekend is. Natuureducatie is daar altijd onderdeel van.

- **Een beweging mobiliseren**

Onze 30.000 leden, 170 beroepskrachten en duizenden vrijwilligers zijn de bodem onder ons bestaan – het ‘hart’ van onze zwerm. Vanuit dit fundament bouwen we aan het vergroten van de beweging van natuurbewuste mensen: vrijwilligers, leden, partners en bedrijven.

Samenvatting financiële resultaten

Vereniging IVN heeft in 2025 een positief exploitatiesaldo behaald van € 149.457. De totale baten bedroegen in 2025 € 21,2 miljoen. Samengevat zijn de baten en lasten als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1.000	2025 realisatie	2025 begroting	2024 realisatie
Totale baten	21.160	19.219	19.685
Besteed aan doelstelling	19.689	18.041	18.339
Beheer & Administratie	1.086	995	1.080
Werving van baten	122	112	80
Financiële baten en lasten	(114)	30	99
Toevoeging aan continuïteitsreserve	26	101	(78)
Toevoeging aan bestemmingsreserves en fondsen	123		363

Tabel 1: staat van baten en lasten

Baten

De totale baten zijn in 2025 gestegen ten opzichte van 2024. De baten uit subsidies van overheden zijn gestegen van €12,0 miljoen naar €13,8 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van projectsubsidies van provincies en andere overheden. De baten van loterijorganisaties zijn toegenomen door extra projectbijdragen van de Postcode Loterij naast de reguliere jaarlijkse

bijdrage. In 2025 is een negatieve mutatie onderhanden werk van €2,2 miljoen verwerkt. Deze mutatie wordt voornamelijk veroorzaakt door projecten waarvoor in eerdere jaren voorschotten zijn ontvangen terwijl de uitvoering deels plaatsvindt in latere jaren. Het betreft daarmee een timingverschil tussen ontvangen middelen en projectuitvoering en heeft geen structureel effect op het resultaat over de totale projectduur.

Bedragen x € 1.000	2025 realisatie	2025 begroting	2024 realisatie
Baten van particulieren	456	392	467
Baten van bedrijven	677	450	1.029
Baten van fondsen	516	300	451
Baten van andere not-for-profit organisaties	3.368	2.500	2.472
Baten van loterijorganisaties	3.793	1.500	2.152
Baten van subsidies van overheden	13.846	11.912	11.996
Baten als tegenprestatie	672	2.000	903
Overige baten	79	165	125
Mutatie onderhanden werk	(2.247)	-	90
Totale baten	21.160	19.219	19.685

Tabel 2: overzicht baten

Analyse van de continuïteit van de baten

De baten van IVN zijn afkomstig uit een mix van particuliere bijdragen, samenwerkingen met bedrijven, bijdragen van fondsen en loterijen, subsidies van overheden en inkomsten uit eigen activiteiten. Een belangrijk deel van deze inkomsten kent een jaarlijks of meerjarig karakter, wat een relatief stabiele basis vormt voor de financiering van onze activiteiten. Tegelijkertijd zijn bepaalde inkomstenstromen afhankelijk van projecttoekenningen, beleidsontwikkelingen of externe factoren. Hieronder geven wij een kwalitatieve analyse van het karakter en de continuïteit van onze belangrijkste batenstromen.

De baten van particulieren bestaan grotendeels uit ledencontributies. Deze inkomsten zijn jaarlijks terugkerend en relatief goed voorspelbaar. Dankzij een betrokken en trouwe achterban vormen deze bijdragen een stabiele component binnen onze inkomsten.

De baten van bedrijven bestaan uit een combinatie van meerjarige samenwerkingen en projectmatige opdrachten. De meerjarige partnerships bieden continuïteit, terwijl projectmatige samenwerkingen een meer incidenteel karakter hebben. Om deze inkomstenstroom op peil te houden blijft het aantrekken van nieuwe partners en het onderhouden van bestaande relaties van belang.

Ook baten van fondsen en andere non-profitorganisaties bestaan uit een mix van structurele relaties en projectfinanciering. Een aantal fondsen ondersteunt IVN al langere tijd,

terwijl andere bijdragen projectmatig worden toegekend. Deze inkomsten vragen daarom blijvende aandacht voor relatiebeheer en het ontwikkelen van nieuwe projectvoorstellen.

Een belangrijke pijler onder onze financiering wordt gevormd door bijdragen van loterijorganisaties. IVN ontvangt jaarlijks een ongeormerkte bijdrage van €1,5 miljoen van de Postcode Loterij. Daarnaast worden regelmatig geormerkte bijdragen voor specifieke projecten toegekend. De samenwerking met de Postcode Loterij is opnieuw bevestigd met een toezegging tot en met 2030, wat de stabiliteit van deze inkomstenbron voor de komende jaren versterkt.

De baten uit subsidies van overheden vormen een substantieel deel van onze inkomsten. Een deel van deze subsidies wordt jaarlijks verstrekt. Daarnaast zijn er meerjarige subsidieregelingen die zekerheid bieden voor een langere termijn. Tegelijkertijd zijn deze inkomsten afhankelijk van beleidsprioriteiten en politieke besluitvorming. Een voorbeeld hiervan deed zich voor in 2025 bij de opdracht voor het werk in de Nationale Parken. Deze opdracht stond aanvankelijk onder druk door voorgenomen bezuinigingen, maar is uiteindelijk met veel steun en hulp uit de Tweede Kamer, behouden gebleven en inmiddels verlengd tot en met 2030. Het betreft een jaarlijkse bijdrage van circa €1,3 miljoen, exclusief aanvullende activiteiten in samenwerking met provincies. Deze ontwikkeling laat zien dat beleidswijzigingen een materiële impact kunnen hebben op onze inkomsten, maar ook dat langdurige samenwerking met publieke partners kan leiden tot continuïteit op de langere termijn.

Tot slot genereert IVN inkomsten uit tegenprestaties, zoals activiteiten in onze webshop en de exploitatie van locatie De Veldhoeve. Deze inkomsten zijn afhankelijk van bezoekersaantallen, seizoensinvloeden en consumentengedrag en hebben daardoor een minder voorspelbaar karakter.

Samenvattend kan worden gesteld dat een aanzienlijk deel van de baten van IVN een jaarlijks of meerjarig karakter heeft en daarmee een zekere mate van continuïteit biedt. Tegelijkertijd blijft de organisatie alert op ontwikkelingen in het politieke en maatschappelijke landschap die invloed kunnen hebben op onze financiering. Daarom blijven wij inzetten op het onderhouden van bestaande partnerschappen, het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingen en het verder verbreden van onze inkomstenbasis.

Besteed aan doelstellingen

Bedragen x € 1.000	2025 realisatie	2025 begroting	2024 realisatie
Natuur en Gezondheid	1.929	1.768	1.619
Natuur in de Buurt	3.170	2.905	3.035
Kind en Natuur	6.182	5.664	6.360
Natuur en Recreatie	4.016	3.680	3.127
Natuur en Jongeren	1.260	1.155	1.275
Vrijwilligers en Educatie	1.851	1.696	1.892
Overige activiteiten	1.280	1.173	1.031
Totale baten besteed aan doelstelling	19.688	18.041	18.339

Tabel 3: overzicht besteding aan doelstellingen, incl. materiële projectlasten

Bestedingspercentage doelstelling

De verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstellingen en de totale lasten bedroeg in 2025 94,2% (2024: 94,0%). Daarmee is het aandeel van de middelen dat direct wordt ingezet voor de doelstellingen licht gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Het gerealiseerde percentage ligt boven het begrote niveau van 93,8%, wat aangeeft dat een groter deel van de beschikbare middelen dan voorzien is ingezet voor de uitvoering van de doelstellingen van IVN.

Percentage wervingskosten

IVN werft actief fondsen bij zowel bedrijven als particulieren. De verhouding tussen de lasten voor fondsenwerving en de baten uit fondsenwerving is in 2025 uitgekomen op 0,5% (2024: 0,4%). Ondanks deze stijging blijft het percentage ruim onder het begrote niveau van 0,7%. Dit betekent dat de kosten die worden gemaakt om fondsen te werven relatief beperkt blijven in verhouding tot de gerealiseerde opbrengsten.

Percentage beheer & administratie

De kosten voor beheer en administratie bestaan uit kosten voor directie, financiën, ICT en personeelszaken. Kosten die direct aan projecten kunnen worden toegerekend worden hierop in mindering gebracht. De verdeling van deze kosten vindt plaats op basis van de tijdsbesteding van medewerkers aan deze activiteiten.

In 2025 bedroegen de kosten voor beheer en administratie € 1.085.718, wat neerkomt op 5,2% van de totale lasten (2024: 5,5%). Daarmee blijft IVN binnen de door de Raad van Toezicht vastgestelde norm van maximaal 6%.

Resultaat en financiële positie

Het boekjaar 2025 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 149.457 (begroot: €101.000). De kasstromen over het verslagjaar zijn opgenomen in de jaarrekening.

In algemene zin kan worden vastgesteld dat de financiële positie van IVN zich de afgelopen jaren heeft gestabiliseerd. Na het negatieve resultaat in

2022 zijn in de jaren 2023 tot en met 2025 weer positieve resultaten gerealiseerd, waarmee de financiële basis van de organisatie is versterkt.

De solvabiliteit en liquiditeit blijven op een niveau dat passend is bij de aard en omvang van de organisatie. Hiermee is de financiering van de activiteiten van IVN voor de komende periode voldoende gewaarborgd. De liquide middelen zijn in 2025 toegenomen tot €8,9 miljoen.

Toekomst en begroting 2026 Vereniging IVN

Het bestuur heeft vertrouwen in de toekomst van IVN. Voor 2025 werd verwacht dat de baten licht lager zouden uitvallen dan in 2024. De begroting voor 2026 is in december 2025 vastgesteld door de Landelijke Raad van de Vereniging IVN.

De begroting is opgebouwd uit reeds toegezegde inkomsten voor 2026, aangevuld met ramingen van verwachte baten. De geraamde exploitatiekosten zijn gebaseerd op de personele bezetting per september 2025, waarbij rekening is gehouden met bekende wijzigingen in formatie en arbeidsvoorwaarden. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de overige exploitatiekosten. De

materiële projectkosten zijn voor 2026 begroot op € 6.599.000 en maken onderdeel uit van de totale lasten die aan de doelstellingen van IVN worden besteed.

De begroting 2026 laat een verdere stijging van de totale baten zien tot € 23,0 miljoen. Deze toename komt niet alleen door de voortzetting en opschaling van lopende projecten, maar vooral door de strategische inzet op het versterken van onze fondsenwerving. In 2026 verwachten wij een groei aan inkomsten uit langjarige partnerschappen met overheden, bedrijven en fondsen, waarmee de organisatie meer structurele en voorspelbare financiering realiseert.

Deze ontwikkeling past binnen de meerjarige koers om de financiële basis te verbreden en minder afhankelijk te zijn van incidentele projectsubsidies. De lasten die worden besteed aan de doelstelling groeien mee met de verhoogde activiteiten. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve, waardoor de organisatie met een solide financiële positie het jaar 2026 ingaat.

Bedragen x € 1.000	2026 begroting	2025 realisatie	2025 begroting
Totale baten	23.038	21.160	19.219
Besteed aan doelstelling	22.088	19.689	18.041
Beheer & Administratie	791	1.086	995
Werving van baten	146	122	112
Financiële baten en lasten	120	(114)	30
Toevoeging aan continuïteitsreserve	133	26	101
Toevoeging aan bestemmingsreserves en fondsen	-	123	-

Tabel 4: begroting 2026, Vereniging IVN

Bijlagen

1. Verdeling reguliere bijdrage Postcode Loterij 2025
2. Verdeling reguliere subsidie provincies 2025
3. Subsidie Nationale Parken 2025 - Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Jaarrekening

Balans per 31 december 2025 (na resultaatbestemming)

Bedragen in euro's	ref	31 december 2025	31 december 2024
ACTIVA			
Materiële vaste activa	a	508.061	862.513
Voorraden	b	28.574	51.592
Vorderingen			
Onderhanden projecten (actief)	c	1.069.672	634.062
Vorderingen uit hoofde van gedeclareerde subsidies	d	1.343.399	1.323.839
Debiteuren en overige subsidies	e	1.319.550	1.232.134
Overige vorderingen en overlopende activa	f	138.454	314.241
		3.871.075	3.504.276
Liquide middelen	g	8.927.066	8.083.089
Totaal		13.334.776	12.501.470
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Continuïteitsreserve	h	2.542.559	2.516.264
Bestemmingsreserves	i	727.733	609.310
Bestemmingsfondsen	j	119.768	115.029
		3.390.060	3.240.603
Kortlopende schulden			
Crediteuren		475.893	777.678
Belasting, sociale premies en pensioen	k	1.264.286	1.130.675
Vooruitontvangen projectmiddelen	l	7.400.526	6.623.977
Overige schulden en overlopende passiva	m	804.011	728.537
		9.944.716	9.260.867
Totaal		13.334.776	12.501.470

Staat van baten en lasten 2025

Bedragen in euro's	ref	2025 Realisatie	2025 Begroting	2024 Realisatie
Baten				
Baten van particulieren	a	455.473	392.000	467.445
Baten van bedrijven		676.961	450.000	1.028.814
Baten van fondsen		515.402	300.000	450.480
Baten van andere not-for-profit organisaties		3.368.144	2.500.000	2.472.163
Baten van loterijorganisaties	b	3.792.832	1.500.000	2.152.334
Baten van subsidies van overheden	c	13.845.924	11.912.000	11.996.125
Som van de geworven baten		22.654.736	17.054.000	18.567.361
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten	d	672.347	2.000.000	902.521
Overige baten		79.082	165.000	124.316
Mutatie onderhanden werk	e	(2.246.657)	-	90.322
Totaal baten		21.159.508	19.219.000	19.684.520
Lasten	f			
<i>Besteed aan doelstellingen</i>				
Natuur en gezondheid		1.929.480	1.768.000	1.619.260
Natuur in de buurt		3.169.855	2.905.000	3.034.961
Kind en natuur		6.182.201	5.664.000	6.359.665
Natuur en recreatie		4.016.461	3.680.000	3.126.652
Jongeren		1.260.067	1.155.000	1.274.500
Vrijwilligers en educatie		1.850.723	1.696.000	1.892.495
Overig		1.279.755	1.173.000	1.030.602
Totaal besteed aan doelstellingen		19.688.542	18.041.000	18.338.135
Kosten beheer en administratie		1.085.718	995.000	1.080.008
Werving baten		122.037	112.000	80.448
Totaal lasten		20.896.297	19.148.000	19.498.591
Saldo baten en lasten voor financiële baten en lasten		263.211	71.000	185.929
Financiële baten		126.134	30.000	100.569
Financiële lasten		(239.888)	-	(1.700)
Saldo financiële baten en lasten		(113.754)	30.000	98.869
Saldo baten en lasten		149.457	101.000	284.798
Bestedingspercentage lasten		94,2%	93,9%	94,0%
Percentage beheer & administratie		5,2%	5,2%	5,5%
Resultaatbestemming				
Continuïteitsreserve		26.295		(78.000)
Reserve Meerjarenvisie		(21.521)		-
Reserve IVN in beweging		93.113		279.670
Reserve Investeringsbudget		46.831		74.898
Fonds Natuurontdekkers		4.193		3.122
Fonds Woesteland		1.201		1.794
Fonds Scharrelkids		(655)		3.314
Totaal		149.457		284.798

Kasstroomoverzicht 2025

Bedragen in euro's	2025	2024
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	149.457	284.798
Afschrijvingen	(59.201)	172.243
	90.256	457.041
Mutatie financiële vaste activa	-	8.300
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	90.256	465.341
Mutatie voorraden	23.018	91.885
Mutatie vorderingen en overlopende activa	(366.799)	(1.045.596)
Mutatie kortlopende schulden	683.849	2.389.175
<i>Verandering in werkkapitaal</i>	340.068	1.435.464
Kasstroom uit operationele activiteiten	430.324	1.900.805
Investerings in materiële vaste activa	(87.404)	(122.244)
Desinvesteringen van materiële vaste activa	501.057	11.971
Bruto kasstroom uit investeringsactiviteiten	413.653	(110.273)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	843.977	1.790.532
Liquide middelen per 1 januari	8.083.089	6.292.557
Liquide middelen per 31 december	8.927.066	8.083.089
Toename (+) / afname (-) geldmiddelen	843.977	1.790.532

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

a Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Vereniging IVN bestaan uit het uitvoeren van projecten rondom NME en duurzaamheid. Het betreffen zowel educatieve projecten, bewustwordingscampagnes als uitvoerende educatieve taken.

De doelstelling van IVN is om jong en oud te laten beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is. Dat doen we met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staat altijd centraal.

Vestigingsadres

Vereniging IVN is gevestigd te Amsterdam en bij de Kamer van Koophandel geregistreerd onder nummer 34147938.

Governance

De ca. 160 plaatselijke afdelingen van de leden van IVN zijn volledig autonoom. Deze afdelingen worden derhalve niet meegeconsolideerd.

Overig

IVN is een erkend goed doel. De jaarrekening van Vereniging IVN is derhalve opgesteld volgens de Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Organisaties (RJ 650). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, heeft de directeur-bestuurder van Vereniging IVN zich over verschillende zaken een oordeel gevormd en schattingen gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

b Grondslagen van waardering

Algemeen

Voorzover onderstaand niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op verkrijgingsprijs of nominale waarde.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties, onderdeel van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt jaarlijks beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor duurzame waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs rekening houdend met eventuele incourantheid. Indien de verwachting is dat de opbrengstwaarde lager is dan de historische kostprijs wordt de waardering hierop aangepast.

Onderhanden projecten

Onderhanden projecten worden opgenomen voor het saldo van gerealiseerde projectkosten en naar rato van voortgang verantwoorde projectbaten. Indien de gemaakte kosten hoger zijn dan de verantwoorde baten wordt het saldo opgenomen onder onderhanden projecten (activa). Indien de ontvangen of gedeclareerde bedragen hoger zijn dan de gemaakte kosten wordt het saldo opgenomen onder vooruitontvangen projectmiddelen (passiva). Voorzienbare projectverliezen worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Waardering van liquide middelen vindt plaats tegen nominale waarde.

Continuïteitsreserve

De gewenste omvang van de continuïteitsreserve is gebaseerd op een periodieke risicoanalyse, waarin onder meer rekening wordt gehouden met mogelijke terugval in inkomsten, verplichtingen uit hoofde van personeelslasten en lopende projecten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het bestuursverslag.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn door het bestuur aangewezen delen van het eigen vermogen, waaraan een specifieke bestemming is gegeven. De bestemmingsreserves zijn intern bepaald en kunnen door het bestuur worden gewijzigd. Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves vinden plaats via de resultaatbestemming.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die afkomstig zijn van derden en waarvoor een door de verstrekker opgelegde bestedingsbeperking geldt. Deze middelen zijn niet vrij aanwendbaar en dienen te worden besteed overeenkomstig de door derden gestelde voorwaarden. Toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsfondsen vinden plaats op basis van de besteding van de betreffende middelen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Voor voorzienbare verliezen op onderhanden projecten wordt een voorziening getroffen die wordt opgenomen onder het onderhanden werk.

c Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de aan het boekjaar toegerekende baten en lasten. De lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengstverantwoording

De baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van over de omzet geheven belastingen.

Aandeel in acties van derden (Postcode Loterij)

De reguliere uitkeringen welke voortvloeien uit de opbrengst van de Postcode Loterij worden als baten verantwoord in het jaar waarin deze uitkeringen worden ontvangen. Eventuele eenmalige uitkeringen van de

Postcode Loterij worden evenredig met de gemaakte kosten in het betreffende jaar als bate verantwoord.

Baten uit subsidies en overige projectbaten

Projectbaten worden verantwoord naar rato van de voortgang van het project. De voortgang wordt bepaald op basis van de gemaakte subsidiabele kosten in verhouding tot de totale begrote projectkosten (cost-to-cost methode). Ontvangen voorschotten worden als vooruitontvangen projectmiddelen op de balans opgenomen voor zover deze de naar rato van voortgang verantwoorde baten overstijgen.

Indien de naar rato van voortgang verantwoorde baten hoger zijn dan de ontvangen voorschotten, wordt het saldo opgenomen onder onderhanden projecten (actief).

Voorzienbare projectverliezen worden direct ten laste van het resultaat gebracht zodra deze bekend zijn.

Verdeling van de lasten

In overeenstemming met RJ 650 worden de lasten verdeeld over de activiteiten.

Kosten beheer en administratie

De kosten van beheer en administratie worden berekend conform GDN-Richtlijnen.

Pensioenen

De pensioenregeling welke van toepassing is voor medewerkers van Vereniging IVN is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

De pensioenregeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Dit betreft een collectieve middelloonregeling waarbij de premie gedeeld wordt tussen werkgever en werknemer. Het bestuur van het fonds beslist jaarlijks of er indexatie plaatsvindt. De actuele dekkingsgraad van december 2025 is 117,7%.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Afschrijvingskosten worden separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Onderhanden projecten

De projectopbrengsten en projectkosten worden conform de algemene resultaatbepalingen vastgesteld in de periode waarover gerapporteerd wordt.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

Vereniging IVN is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

Toelichting op de balans

a Materiële vaste activa

	Verbouwing	Inventaris	ICT	Totaal
Aanschafwaarde				
Stand per 1 januari	545.931	674.085	1.751.893	2.971.909
Investerings	-	16.377	71.027	87.404
Desinvesteringen	(339.347)	(55.003)	(106.707)	(501.057)
Stand per 31 december	206.584	635.459	1.716.213	2.558.256
Afschrijvingen				
Stand per 1 januari	191.896	473.622	1.443.878	2.109.396
Afschrijvingen	30.090	41.483	104.869	176.442
Desinvesteringen	(125.431)	(37.293)	(72.919)	(235.643)
Stand per 31 december	96.555	477.812	1.475.828	2.050.195
Boekwaarde				
Aanschafwaarde	206.584	635.459	1.716.213	2.558.256
Cumulatieve afschrijving	96.555	477.812	1.475.828	2.050.195
Boekwaarde per 31 december 2025	110.029	157.647	240.385	508.061
Afschrijvingspercentages	5%	5% - 10%	20%	

b Voorraden

Betreft de voorraad van de webwinkel.

c Onderhanden projecten (actief)

	31-12-2025	31-12-2024
Onderhanden projecten	1.069.672	634.062
Saldo per 31 december	1.069.672	634.062

Onderhanden projecten (actief) betreft uitsluitend projecten waarbij de gerealiseerde kosten per balansdatum hoger zijn dan de ontvangen voorschotten. Projecten waarbij de ontvangen voorschotten hoger zijn dan de gerealiseerde kosten zijn opgenomen onder vooruitontvangen projectmiddelen aan de passiefzijde van de balans.

d Vorderingen uit hoofde van gedeclareerde subsidies

	31-12-2025	31-12-2024
Vorderingen uit hoofde van gedeclareerde subsidies	1.343.399	1.323.839
	1.343.399	1.323.839

Deze vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

e Debiteuren en overige subsidies

Vorderingen op debiteuren	1.319.550	1.232.134
	1.319.550	1.232.134

f Overige vorderingen en overlopende activa

Omzetbelasting	-	180.697
Overige vorderingen en overlopende activa	138.454	133.544
	<u>138.454</u>	<u>314.241</u>

g Liquide middelen

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

h Continuïteitsreserve

	2025	2024
Saldo per 1 januari	2.516.264	2.594.264
Onttrekking	(231.904)	(180.000)
Toevoeging	258.199	102.000
Saldo per 31 december	<u>2.542.559</u>	<u>2.516.264</u>

De continuïteitsreserve is gevormd conform RJ 650 ter dekking van financiële risico's bij onverwachte terugval in inkomsten en om te waarborgen dat IVN bij ingrijpende wijzigingen aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

De Raad van Toezicht hanteert als beleidsmatige ondergrens dat de continuïteitsreserve minimaal 20% van de jaarlijkse personeelslasten bedraagt.

In 2025 is € 231.904 onttrokken in verband met de sluiting van locatie Woldhuis.

Conform het meerjarige opbouwpad richting het risicogebaseerde streefniveau van circa € 3,08 mln is bij resultaatbestemming over 2025 een bedrag van € 258.199 toegevoegd aan de continuïteitsreserve.

Per 31 december 2025 bedraagt de continuïteitsreserve € 2.542.559 (2024: € 2.516.264).

Op basis van de gerealiseerde personeelslasten 2025 (€ 12.084.074) bedraagt de beleidsmatige ondergrens € 2.416.815. De stand per balansdatum voldoet aan deze ondergrens.

De gewenste omvang van de reserve wordt jaarlijks geëvalueerd op basis van een risicoanalyse waarin rekening wordt gehouden met mogelijke terugval in inkomsten, personeelsverplichtingen en projectrisico's. Indien de uitkomst daarvan hoger ligt dan de beleidsmatige ondergrens, wordt via toekomstige resultaatbestemming gefaseerd toegewerkt naar het gewenste niveau.

i **Bestemmingsreserves**

Bestemmingsreserve Meerjarenvisie

	2025	2024
Saldo per 1 januari	21.521	21.521
Onttrekking	(21.521)	-
Toevoeging	-	-
Saldo per 31 december	-	21.521

In 2025 is de bestemmingsreserve Meerjarenvisie opgeheven en toegevoegd aan de bestemmingsreserve IVN in Beweging vanwege overlap in doelstelling en ter vereenvoudiging van de reservestructuur.

Bestemmingsreserve IVN in beweging

	2025	2024
Saldo per 1 januari	279.670	-
Onttrekking	(78.408)	-
Toevoeging	171.521	279.670
Saldo per 31 december	372.783	279.670

De bestemmingsreserve IVN in Beweging is een door het bestuur gevormde reserve zonder externe restrictie. De reserve is bestemd voor strategische organisatieontwikkeling en interne cofinanciering van trajecten die bijdragen aan de versterking van de organisatie, maar die niet (volledig) uit reguliere projectfinanciering kunnen worden gedekt. Hieronder vallen onder meer investeringen in digitalisering (waaronder CRM), leiderschap, organisatieontwikkeling en versterking van de fondsenwerving.

In 2025 is de bestemmingsreserve Meerjarenvisie opgeheven en toegevoegd aan deze reserve, vanwege overlap in doelstelling en ter vereenvoudiging van de reservestructuur.

Van de stand per 31 december 2025 is circa € 150.444 reeds gecommitteerd voor lopende meerjarige trajecten. Het resterende deel is beschikbaar voor toekomstige investeringen binnen het meerjarige investeringsprogramma 2024–2027. De inzet van de reserve vindt plaats op basis van bestuurlijke besluitvorming en wordt gemonitord via de reguliere planning- en controlcyclus.

Bestemmingsreserve Investeringsbudget

	2025	2024
Saldo per 1 januari	74.898	-
Onttrekking	-	-
Toevoeging	46.831	74.898
Saldo per 31 december	121.729	74.898

De bestemmingsreserve Investeringsbudget is in 2024 gevormd uit eigen middelen ter financiering van organisatiebrede strategische investeringen en interne financiering.

De reserve wordt onder meer ingezet voor werkzaamheden en uren die bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe programma's, partnerschappen en meerjarige financieringsstructuren, maar die niet (volledig) extern subsidiabel zijn.

Hiermee stelt IVN zich in staat om eigen inzet te leveren bij strategische trajecten en zo externe middelen aan te trekken en programma's te versterken.

Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten

	2025	2024
Saldo per 1 januari	233.221	233.221
Onttrekking	-	-
Toevoeging	-	-
Saldo per 31 december	233.221	233.221

De Bestemmingsreserve verenigingsactiviteiten is de algemene reserve van de voormalige vereniging. De reserve wordt ingezet voor de continuïteit van de ondersteuning van afdelingen en leden van de landelijke vereniging.

j Bestemmingsfondsen
Bestemmingsfonds Natuurontdekkers

	2025	2024
Saldo per 1 januari	33.841	30.719
Onttrekking	-	-
Toevoeging	4.193	3.122
Saldo per 31 december	38.034	33.841

Natuurontdekkers betreft middelen die oorspronkelijk zijn ingebracht bij de beëindiging van een voorheen zelfstandige stichting en die bestemd zijn gebleven voor activiteiten binnen het specifieke programma Natuurontdekkers. De middelen zijn uitsluitend aanwendbaar voor dit doel en niet vrij herbestembaar door het bestuur. Vanaf 2025 worden deze middelen daarom gepresenteerd als bestemmingsfonds in plaats van bestemmingsreserve, aangezien sprake is van een inhoudelijke doelbeperking die voortvloeit uit de herkomst en bestemming van de middelen.

Bestemmingsfonds Woesteland

	2025	2024
Saldo per 1 januari	5.049	3.255
Onttrekking	-	-
Toevoeging	1.201	1.794
Saldo per 31 december	6.250	5.049

Woesteland betreft middelen die zijn bestemd voor activiteiten van de jongerenafdeling van IVN. Deze middelen zijn geormerkt voor dit specifieke werkveld en worden uitsluitend ingezet voor activiteiten binnen Woesteland. Gezien de specifieke doelbinding worden deze middelen vanaf 2025 aangemerkt als bestemmingsfonds. De middelen zijn niet vrij herbestembaar en kennen daarmee het karakter van een fonds in de zin van RJ 650.

Bestemmingsfonds Scharrelkids

	2025	2024
Saldo per 1 januari	76.139	72.825
Onttrekking	(655)	(7.950)
Toevoeging	-	11.264
Saldo per 31 december	75.484	76.139

Scharrelkids betreft middelen die zijn gevormd uit geworven baten met een expliciete bestemming binnen het thema Kind & Natuur. Een deel van deze middelen is ontvangen met een inhoudelijke doelbinding. Gelet op deze doelbinding worden de middelen vanaf 2025 gepresenteerd als bestemmingsfonds in plaats van bestemmingsreserve. De middelen zijn uitsluitend aanwendbaar voor activiteiten binnen dit programma.

k Belasting, sociale premies en pensioen

Loonheffingen	739.588	686.940
Pensioenpremie	477.846	435.204
Toeristenbelasting	21.669	8.531
Omzetbelasting	25.183	-
	<u>1.264.286</u>	<u>1.130.675</u>

l Vooruitontvangen projectmiddelen

Vooruitontvangen projectmiddelen	7.400.526	6.623.977
	<u>7.400.526</u>	<u>6.623.977</u>

Dit betreft ontvangen voorschotten voor projecten voor zover deze de naar rato van voortgang verantwoorde baten overstijgen. Het saldo betreft het negatieve onderhanden werk per balansdatum.

m Overige schulden en overlopende passiva

Vakantiegeld- en dagen	400.479	412.232
Overige	403.532	316.305
	<u>804.011</u>	<u>728.537</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voor de huur van kantoren zijn overeenkomsten afgesloten waarvan de verplichtingen in 2026 per maand € 46.960 bedragen. De omvang van de verplichtingen met een looptijd korter dan 1 jaar bedraagt € 427.941. Langer dan 1 jaar bedraagt de omvang van de verplichtingen € 1.740.109, waarvan langer dan 5 jaar: € 523.512.

Toelichting op de staat van baten en lasten

	2025	2024
	Realisatie	Realisatie
a Baten van particulieren		
Contributies leden	407.569	384.712
Donaties en giften	29.852	22.733
Nalatenschappen	18.052	60.000
	455.473	467.445
b Baten van loterijorganisaties		
Postcode Loterij - Reguliere bijdrage	1.500.000	1.500.000
Postcode Loterij - Extra projectbijdragen	2.292.832	652.334
	3.792.832	2.152.334
De besteding van de reguliere bijdrage van de Postcode Loterij wordt in bijlage 1 toegelicht.		
c Baten van subsidies van overheden		
c.1 Subsidie Provincies regulier	3.369.247	3.359.699
c.2 Subsidie Ministerie LVVN inzake Nationale Parken	1.300.000	1.300.000
c.3 Overige subsidies overheden	9.176.677	7.336.426
	13.845.924	11.996.125
c.1 Subsidie Provincies regulier		
Dit betreft de Provinciale subsidies die ten behoeve van de regionale activiteiten jaarlijks worden toegekend. De verdeling van deze subsidies wordt in bijlage 2 toegelicht. De overige subsidies die door Provincies zijn toegekend zijn opgenomen onder de 'overige subsidies overheden'.		
c.2 Subsidie Ministerie LVVN inzake Nationale Parken		
Dit betreft de subsidie van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur ten behoeve van onze activiteiten in de Nationale Parken. De besteding van deze subsidie wordt in bijlage 3 toegelicht.		
c.3 Overige subsidies overheden		
Subsidies gemeenten	2.736.705	2.878.965
Projectsubsidies provincies	2.579.206	1.619.348
Overige subsidies overheden	3.860.766	2.838.113
	9.176.677	7.336.426
d Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en diensten		
Bijdragen deelnemers	320.722	302.201
Omzet accommodaties	335.295	584.798
d.1 Brutomarge webwinkel	16.330	15.522
	672.347	902.521
d.1 Brutomarge webwinkel		
Omzet webwinkel	85.357	175.467
Kostprijs omzet webwinkel	(69.027)	(159.945)
Brutomarge webwinkel	16.330	15.522
e Mutatie onderhanden werk		
Mutatie onderhanden werk	(2.246.657)	90.322
	(2.246.657)	90.322

De mutatie onderhanden werk betreft het saldo van meerjarige projecten waarbij ontvangen voorschotten en toegekende middelen afwijken van de naar rato van voortgang verantwoorde baten. De mutatie in 2025 bedraagt € 2.246.657 negatief (2024: € 90.322 positief) en wordt voornamelijk veroorzaakt door projecten waarvan de uitvoering deels plaatsvindt in toekomstige boekjaren. De mutatie betreft uitsluitend timingverschillen tussen ontvangst van middelen en uitvoering van projectactiviteiten en heeft geen structureel effect op het resultaat over de totale projectduur.

f Lasten

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de bepalingen van RJ 650 toegepast omdat IVN als fondsenwervende instelling onder de werking van deze richtlijn valt. De richtlijn schrijft voor dat inzicht wordt gegeven in de bestedingen van de organisatie aan de doelstelling en aan kosten van beheer & administratie alsmede wervingskosten.

In verband hiermee is per functiegroep beoordeeld in welke mate er aan deze verschillende categorieën tijd wordt besteed. Daaruit is onderstaande verdeling voortgekomen:

Urenbesteding	Doelstelling	Kosten beheer & administratie	Wervingskosten
Management & Directie	80%	10%	10%
Projectmanagement	100%	0%	0%
Officemanagement	90%	10%	0%
Communicatie	100%	0%	0%
Fondsenwerving	0%	0%	100%
Financiën, ICT, P&O	50%	50%	0%

In de kostenverdeelstaat worden de direct en indirect toerekenbare kosten toegewezen aan de doelstelling, kosten beheer & administratie en wervingskosten. De direct toewijsbare kosten voor de doelstelling zijn alle materiële kosten voor de projecten. De niet direct toerekenbare kosten worden op basis van de relatieve urenbesteding per categorie toegerekend aan de drie categorieën, zoals weergegeven in onderstaand overzicht:

Besteding Bedragen in euro's	Natuur en gezondheid	Natuur in de buurt	Kind en natuur	Natuur en recreatie	Jongeren	Vrijwilligers en educatie	Overig
Salarissen en sociale lasten	1.029.787	1.691.788	3.299.512	2.143.632	672.512	987.752	683.020
Pensioenlasten	86.009	141.301	275.580	179.039	56.169	82.498	57.047
Overige personeelskosten	56.400	92.657	180.711	117.404	36.833	54.098	37.408
Afschrijvingen	12.227	20.087	39.175	25.451	7.985	11.728	8.110
Huisvestingskosten	65.822	108.136	210.899	137.017	42.986	63.135	43.657
Kantoor en algemene kosten	56.788	93.295	181.955	118.213	37.086	54.471	37.666
Directe (materiële) kosten	622.447	1.022.591	1.994.369	1.295.705	406.496	597.041	412.847
Totaal	1.929.480	3.169.855	6.182.201	4.016.461	1.260.067	1.850.723	1.279.755

Besteding	Doelstelling	Wervings- kosten	Beheer & administratie	Totaal werke- lijk 2025	Totaal be- groot 2025	Totaal werke- lijk 2024
Salarissen en sociale lasten	10.507.999	65.133	579.461	11.152.593	11.028.000	10.612.633
Pensioenlasten	877.643	5.440	48.397	931.480	921.000	887.180
Overige personeelskosten	575.512	3.567	31.736	610.815	630.000	786.109
Afschrijvingen	124.762	773	6.880	132.415	101.000	131.280
Huisvestingskosten	671.652	4.163	37.037	712.852	700.000	745.230
Kantoor en algemene kosten	579.474	3.592	31.955	615.021	653.000	650.985
Directe (materiële) kosten	6.351.500	39.369	350.252	6.741.121	5.115.000	5.685.174
Totaal	19.688.542	122.037	1.085.718	20.896.297	19.148.000	19.498.591

De kosten van beheer en administratie voor 2025 in relatie tot de totale kosten bedraagt 5,2 % (2024: 5,5%). De doelstelling van IVN om onder de norm van 6% te blijven is in 2025 derhalve gehaald. Gedurende 2025 was het aantal FTE 138,89 (2024: 138,56)

De verhouding tussen de lasten besteed aan de doelstellingen en de totale lasten is in 2025 uitgekomen op 94,2% (2024: 94,0%). De verhouding tussen lasten en baten uit fondsenwerving is in 2025 gestegen naar 0,5% (2024: 0,4%), wat onder het begrote percentage van 0,7% ligt.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die invloed hebben op de jaarrekening.

Bezoldiging directie

Bezoldiging directie 2025	
Naam	J. Dijstelbloem
Functie	Algemeen directeur
Dienstverband	
Aard (looptijd)	Onbepaald
Uren	36,0
Parttime percentage	100
Periode	01/01 t/m 31/12
Bezoldiging (EUR)	
<i>Jaarinkomen</i>	
Bruto loon / salaris	123.084
Vakantiegeld	9.847
Vaste eindejaarsuitkering	11.033
Totaal	143.964
Belaste vergoedingen / bijtellingen	7.453
Pensioenlasten (wg)	16.200
Totaal bezoldiging 2025	167.617

Het jaarinkomen van de individuele directieleden (in loondienst) blijft binnen het maximum van EUR 187.861 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingen, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van EUR 232.947 per jaar.

Aan de directieleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

WNT-verantwoording 2025 Vereniging IVN

De WNT is van toepassing op Vereniging IVN. Het voor Vereniging IVN toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum uit "WNT Bezoldigingsmaxima 2025").

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling*

Gegevens 2025	J. Dijstelbloem	
Functiegegevens	Algemeen directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	151.417	
Beloningen betaalbaar op termijn	16.200	
Subtotaal	167.617	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bed	N.v.t.	
Bezoldiging	167.617	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

Gegevens 2024	J. Dijstelbloem	
Functiegegevens	Algemeen directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.297	
Beloningen betaalbaar op termijn	15.296	
Subtotaal	155.593	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	
Bezoldiging	155.593	

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Gegevens 2025	
Naam topfunctionaris	Functie
Saskia de Jonge	Vicevoorzitter Raad van Toezicht
Rolf Boersma	Lid Raad van Toezicht
Bart Franken	Lid Raad van Toezicht
Jurre Mulder	Lid Raad van Toezicht
Jetske van den Bijtel	Lid Raad van Toezicht
Boudewijn Kanen	Lid Raad van Toezicht
Carolien Bijen	Lid Raad van Toezicht

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Resultaatbestemming

De Raad van Toezicht heeft de door de Raad van Bestuur voorgestelde resultaatbestemming zoals opgenomen in de jaarrekening en weergegeven in de staat van baten en lasten 2025 goedgekeurd.

Amsterdam, 29 juni 2026

Directeur-Bestuurder

Jan Dijstelbloem

Raad van Toezicht

Saskia de Jonge

Rolf Boersma

Bart Franken

Jurre Mulder

Jetske van den Bijtel

Boudewijn Kanen

Carolien Bijen

Bijlage 1

Verdeling reguliere bijdrage Postcode Loterij 2025

	2025	2024
Inhoudelijke speerpunten	495.725	426.900
Kind en Natuur	120.760	85.130
Jongeren	70.000	63.130
Natuur en Recreatie	62.705	73.880
Cursushuis / Natuuracademie online	21.000	45.130
Dagelijkse leefomgeving; wonen, werken, zorgen	171.260	119.630
Nationale Parken	50.000	40.000
Campagnes	98.940	220.650
Campagnes O & O o.a. modderdag, hartje winter	42.000	25.130
Buitenlesdag	25.000	20.130
Week van de Natuur	-	45.130
Slootjesdagen / promotie IVN activiteiten	5.000	-
Voorjaarscampagnes	26.940	45.130
Najaarscampagne	-	85.130
Marketing & Communicatie	556.335	472.450
Corporate Communicatie	75.000	60.130
Interne communicatie	45.000	20.130
Pers, PR & Lobby	50.000	45.130
Website	110.946	68.130
Digital / social media en nieuwsbrieven	110.000	65.130
Systeem/CRM	100.000	77.130
Onboarding leden	5.000	-
Mens en Natuur	-	80.130
Route app	50.000	40.140
Lokale PR en werving	10.389	5.270
Ledenwervingsacties		11.130
Functioneren van de Vereniging	184.000	230.000
Ledenservice en -administratie	107.500	100.000
Ledenpanel		-
Besturing IVN		10.000
Secretaris	45.000	25.000
Bestuurlijke projecten	-	35.000
Verzekering	-	20.000
Vrijwilligerscirkel	31.500	40.000
Regionale bijdragen	15.000	-
Totaal besteed	1.350.000	1.350.000
Extra bijdrage vanaf 2024*	150.000	150.000
Totaal reguliere bijdrage Postcode Loterij	1.500.000	1.500.000

* In 2025 hebben wij van de Postcode Loterij 1.500.000 ontvangen als ongeormerkte bijdrage. In de begroting en uitvoering in 2024 is gestuurd op een bijdrage van 1.350.000

Ook in de begroting 2025 was rekening gehouden met een bijdrage van 1.350.000

Het meerdere zal worden aangewend voor het versterken van onze organisatie en het vergroten van onze impact.

Verdeling reguliere subsidie provincies 2025

In onderstaand overzicht staan de bedragen vermeld overeenkomstig de subsidieaanvragen en subsidiebeschikkingen voor reguliere jaarlijkse subsidies van de verschillende provincies.

	2025	2024
Provincie Drenthe	399.700	385.783
Provincie Flevoland	172.960	165.195
Provincie Fryslân	246.300	243.004
Provincie Gelderland	266.978	321.071
Provincie Groningen	144.652	141.400
Provincie Limburg	283.034	273.992
Provincie Noord-Brabant	189.478	183.840
Provincie Noord-Holland	178.000	178.000
Provincie Utrecht	231.228	222.326
Provincie Zeeland	830.828	815.166
Provincie Zuid Holland	426.089	429.922
	3.369.247	3.359.699

Bijlage 3

Subsidie Nationale Parken 2025 - Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

In de kolom toezegging zijn de bedragen vermeld overeenkomstig de aanvraag en de brief van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (kenmerk DGNV /96703801, verplichtingnummer: 1400015210

In de kolom besteed zijn de werkelijke bestede en ingehuurde uren vermeld met daarnaast de omrekening in geld tegen normtarieven.

	Toezegging	Besteed door IVN		
	euro	uren	inhuur	euro
Schiermonnikoog	55.000	562		54.992
De Alde Faenen	55.000	562		54.992
Dwingelderveld	55.000	562		54.992
De Hoge Veluwe	55.000	563		55.041
Utrechtse Heuvelrug	55.000	563		55.090
De Biesbosch	55.000	597		55.415
De Groote Peel	55.000	597		55.065
De Maasduinen	55.000	599		55.329
De Meinweg	55.000	609		54.951
Grenspark KH	55.000	571		55.092
Duinen van Texel	55.000	563		55.041
Nieuw Land	55.000	485	7.534	54.992
Drents-Friese Wold	55.000	562		54.992
Hollandse Duinen	55.000			
Van Gogh	55.105	625		58.245
De Sallandse Heuvelrug	56.113	582	9.295	61.725
Lauwersmeer	60.112	707		66.087
Drentsche Aa	60.112	707		66.077
Weerribben-Wieden	60.078	675	5.284	66.043
Zuid-Kennemerland	63.723	716		70.095
Oosterschelde	119.757	1.407		131.509
Landelijke ondersteuning	55.000	662		64.753
	1.300.000	13.474	22.114	1.300.514

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht en het bestuur van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van IVN, Instituut voor Natuureducatie en duurzaamheid (hierna: IVN) te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van IVN op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 Fondsenwervende organisaties (hierna: RJ 650) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (hierna: WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de staat van baten en lasten over 2025; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van IVN zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens;
- bijlage 1: Verdeling reguliere bijdrage Postcode Loterij 2025;
- bijlage 2: Verdeling reguliere subsidies provincies 2025;
- bijlage 3: Subsidie Nationale Parken 2025 – Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ 650 is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 650 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 650.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 650 en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute, mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 30 juni 2026

Forvis Mazars N.V.

Origineel was getekend door drs. M. van Dijk RA